

EQUIP I ORGANIGRAMA DE LA REVISTA

PRESENTACIÓ

Conseller de Cultura i Educació
Director General del Llibre, Arxius i Biblioteques

ENTREVISTA

Entrevista amb Mercedes Escribano,
directora de l'Arxiu del Regne de València (ARV)

ARV

El Archivo del Reino de Valencia

FONS ACTUALS: donacions i adquisicions

REPORTATGES

A Sant Miquel dels Reis

INVENTARIO/CATALOGACIÓN DE ARCHIVOS MUNICIPALES

EUREKA: punts d'encontre

L'Associació d'Arxivers Valencians
XIV Congrés Internacional d'Arxius.
Sevilla 2000. Espanya
5è Encontre de la UNET

ARXIUS: punt per punt

CONVERSES en la Memòria

de Luis García Ejarque:

A-B-C

AJUDES/BEQUES/CURSOS

BIBLIÒFILS_ FRANCESC RICO:

L'Aventura d'un Bibliòfil

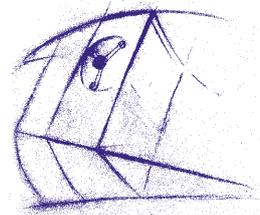
BIBLIOTEQUES.COM
www

B/N BIBLIO-NOTÍCIES

b/n

NOVES PUBLICACIONS

AGENDA: vist i escoltat
a

GENERALITAT VALENCIANA
CONSELLERIA DE CULTURA I EDUCACIÓ
DIRECCIÓ GENERAL DEL LLIBRE, ARXIUS I
BIBLIOTEQUES

Conseller de Cultura i Educació
Manuel Tarancón Fandos

Director General del Llibre, Arxius i Biblioteques
José Luis Villacañas Berlanga

Director

Francesc Torres Faus

Coordinació

Lourdes Toledo Lorente

Documentació i Redacció: Mª Carmen Vedreño Alba,
Pura Navarro Campos, Ignacio Latorre Zacarés,
Francisca Cerdá Vara, Noemi Galán Serrano.

Col·laboradors: Equip realitzador de la Guia de
l'Arxiu del Regne de València, Francisco José Sanchis,
Mª Luisa del Cerro, Elvira Manrique, Amparo Peris,
Charo Tamarit, Paloma Martí, Antoni Paricio, Manolo
Paredes, Emma Gómez Senent, Jaime Ferriols, Carolina
Sevilla, Juan Navidad, Antonio Couto, Pere Leal,
Joan Antoni Bellot i Rico, Laura Box Lidón, Leopoldo
Adanero Godes i César Moreno Díaz.

Fotografia:

10

32

35

38

41

45

PRESENTACIÓ DE LA REVISTA

Manuel Tarancón

Conseller de Cultura i Educació

Ahora hace apenas dos años, en mayo de 1999, se creó la Dirección General del Libro, Archivos y Bibliotecas, una Dirección General nueva dedicada exclusivamente a gestionar toda la política de la Generalitat Valenciana relacionada con el libro, los archivos y las bibliotecas. No hace falta recordar que ello ha constituido un hito en la política de la Generalitat Valenciana en dichos temas. En este sentido, el año pasado apareció la revista *Lletres Valencianes*, una revista de crítica literaria publicada por esta misma Dirección General. Ahora, con la publicación de una Revista de Archivos y Bibliotecas se completa uno de los objetivos que se había propuesto la Conselleria, como es el de estar en contacto permanente con todos los profesionales del sector.

La Conselleria de Cultura y Educación quiere trabajar en la recuperación del patrimonio bibliográfico y documental valenciano, tal como prevé la Ley del Patrimonio Cultural Valenciano, pero también potenciar al máximo los servicios de archivos y bibliotecas, porque son básicos en toda sociedad moderna y desarrollada. En este sentido hemos visto como el año 2000 se conseguían los primeros resultados, aunque soy consciente del duro camino que nos queda por recorrer. Se ha inaugurado la

“Con la publicación de una Revista de Archivos y Bibliotecas se completa uno de los objetivos que se había propuesto la Conselleria, como es el de estar en contacto permanente con todos los profesionales del sector”.

Biblioteca Valenciana en el Monasterio de San Miguel de los Reyes, que se está consolidando día a día como un centro de referencia para todos los valencianos. Se está preparando la nueva normativa de archivos y bibliotecas que desarrolle la Ley del Patrimonio Cultural Valenciano. Por último, la Conselleria también va a apostar decididamente por las nuevas tecnologías aplicadas a estos servicios.

Con la publicación de esta revista, la Conselleria de Cultura y Educación pretende sentar las bases de lo que ha de ser el sistema de archivos y bibliotecas de la Comunidad Valenciana del siglo XXI. Pero también pretende, como he dicho anteriormente, estar en contacto permanente con todos los profesionales valencianos, lo que nos permitirá avanzar en la vertebración de la Comunidad Valenciana y en la mejora de los servicios para todos los ciudadanos.

COMPACTUS

José Luís Villacañas

Director General del Llibre, Arxius i Biblioteques

Quando en mayo de 1999 tomé posesión del cargo de Director General del Libro, Archivos y Bibliotecas, me encontré con que se estaba desarrollando un proyecto muy importante, como era la puesta en marcha de la Biblioteca Valenciana, pero que al mismo tiempo había un sistema de archivos y bibliotecas que padecía graves deficiencias estructurales, ya que durante los últimos años, en el caso de las bibliotecas, se había atendido más a la cantidad que a la calidad. A todo ello había que añadir la creación de la nueva Dirección General, con los consiguientes problemas de reorganización de servicios y de falta de personal.

Como todo el mundo puede suponer, los dos primeros años de funcionamiento de la Dirección General ha sido muy problemático. En primer lugar, estamos reestructurando toda la Dirección General y en estos momentos ya se han incorporado la mayoría de los nuevos funcionarios y esperamos que la totalidad de los servicios estén en activo a lo largo del presente año. Hemos puesto en marcha la Biblioteca Valenciana, un proyecto muy complejo, pero que poco a poco va tomando rumbo de cruceo y espero que en este año se consolide definitivamente. Por lo que se refiere a las deficiencias estructurales, se está diseñando una nueva política de archivos y

bibliotecas y está prevista la redacción de un mapa de lectura pública de la Comunidad Valenciana, así como incrementar los presupuestos en la medida de lo posible. Igualmente, se ha creado una inspección de archivos y bibliotecas que permitirá estar en contacto con los profesionales que trabajan en dichos centros y, todo ello sin olvidarnos de potenciar el uso y la introducción de las nuevas tecnologías de la información.

Con la publicación de COMPACTUS, *Revista d'Arxius i Biblioteques* por parte de la Dirección General, pretendemos ofrecer un servicio más a los archiveros y bibliotecarios valencianos. Sin ánimo de competir con nadie, sino que por medio de la revista queremos mantener un diálogo abierto con todos los profesionales de archivos y bibliotecas, ofrecer noticias, reseñas bibliográficas, entrevistas, etc, que puedan ser útiles para la gestión diaria. Queremos dignificar el mundo de los archivos y las bibliotecas, que estos centros y servicios sean un punto de referencia fundamental en las respectivas comunidades, ya que representan la modernidad, la cultura, el diálogo y la igualdad de oportunidades para todos los valencianos.

ENTREVISTA AMB MERCEDES ESCRIG, DIRECTORA DE L'ARXIU DEL REGNE DE VALÈNCIA

“L'Arxiu del Regne de València assumix alhora la memòria d'un poble i la responsabilitat científica de futures investigacions”

Porta Principal de l'Arxiu del Regne de València

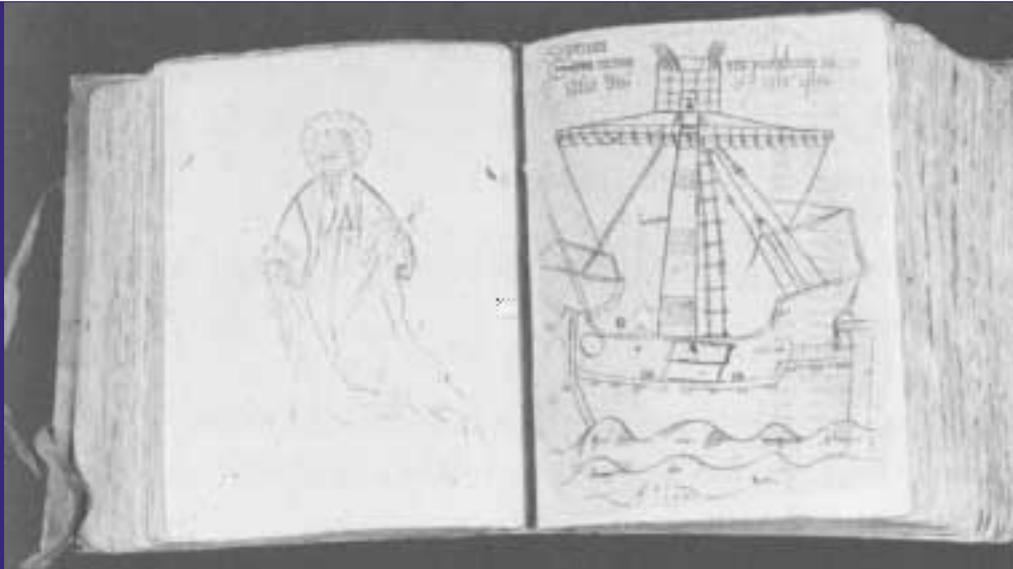
VISTA ENTRE

Mercedes Escrig

ARV

-Després d'una trajectòria vinculada a biblioteques i centres de documentació, què li ha significat la seua incorporació a un arxiu?

-Ja que parlem de noves maneres de gestionar la informació: com estan afectant les noves tecnologies l'Arxiu del Regne?

Dibuixos de naus en els registres de "Coses vedades" de la Batllia general del Regne de València"

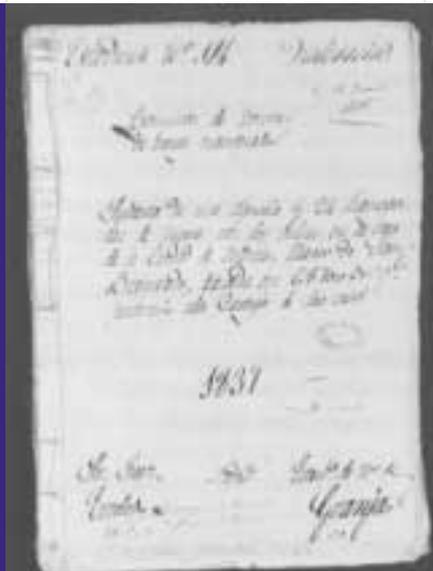
-En quina situació, des del punt de vista tecnològic, es trobava l'ARV en el moment de la seua incorporació?

-Quins projectes tenen plantejats de manera més immediata?

-Creu que seria interessant la creació d'una xarxa d'arxius històrics a nivell estatal que facilite l'accés a la informació?

No sóc massa partidària de grans projectes, quasi inabastables, preferisc iniciatives mitjanes que després puguen interrelacionar-se

Expedient de venda en pública subhasta d'una alqueria de l'horta de valència, 1837.

-Disposen de la suficient dotació pressupostària per tal d'abordar-los?

A què considera que es deu este endarreriment dels arxius respecte a les biblioteques quant a modernització i oferta de servicis?

-Utilitza actualment l'ARV la norma ISAD(G)?

-Quin és el paper que li correspon a l'ARV dins d'una societat que està impulsada especialment per la informació?

Curiosament, el vessant més internacional i cosmopolita de l'arxiu és desconegut, i nosaltres estem dia a dia en contacte amb investigadors d'arreu del món. Fins i tot per a mi ha sigut una sorpresa

-Referint-nos a l'intercanvi d'informació: considera necessari un acord per a la descripció normalitzada de la documentació? Podria la norma ISAD(G) oferir la solució?

No només els investigadors valencians s'interessen pel que ha succeït en el nostre país: què hi ha de totes aquelles persones de fora, tant espanyoles com estrangeres que visiten l'Arxiu en busca d'ajuda per al seu treball, què opinen de l'Arxiu?

Sala d'investigadors de l'Arxiu del Regne de València.

Quins arxius municipals valencians, entre tants, destacaria?

És cert el tòpic que els investigadors accedixen més fàcilment a la documentació sobre el seu país fora d'ell que dins, i especialment en el cas dels investigadors espanyols?

AVISTA
NTRE

EL ARCHIVO DEL REINO DE VALENCIA.

(ARV) La historia del ARV está íntimamente ligada a la historia de las instituciones valencianas, aquéllas que a lo largo del tiempo recogieron la documentación que generaban y que conformarían los fondos de una de las mejores muestras de nuestro Patrimonio documental. Un punto de referencia

el núcleo originario del Archivo General del Reino de Valencia.

A principios del siglo XVIII, en 1707, suprimida la vigencia de los fueros valencianos a consecuencia del apoyo del reino al candidato austriaco, desaparecieron también las más importantes instituciones de gobierno autóctono del reino de Valencia, y que habían dado origen a los archivos que hoy se custodian en el Archivo del Reino de Valencia como son el Virrey, el Consejo y Real

deficiente conservación, Fernando VI creará el Archivo General del Reino de Valencia, disponiendo que los seis archivos propiedad de la Corona, como eran los del Real, Bailía General, Justicia Civil, Diputación, Gobernación y Justicia de Trescientos sueldos pudieran reunirse en un mismo edificio. De nuevo el intento no llega a hacerse realidad y los archivos de la Corona continuarán en edificios separados, con los consiguientes problemas de custodia y conservación, además de la dispersión y mal

Arxiu del Regne de València / Archivo del Reino de Valencia
Paseo de la Alameda, 22 46010 VALENCIA
telf: 96 / 360 31 23 fax: 96 / 360 35 67
c-e: areino@cult.gva.es

horario:

De lunes a jueves, de 8,15 h. a 18,15 h.

Viernes, de 8,30 h. a 14,45 h.

Julio y Agosto, de 8,15 h. a 14,45 h.

Servicios:

- Sala de lectura para la consulta directa de sus fondos, con capacidad para 22 personas, y con lectores de microfilm y microficha.
- Laboratorio de restauración.
- Laboratorio de reprografía.
- Sala de exposiciones.
- Sala de conferencias.
- Aula para clases prácticas.
- Visita programada para grupos docentes.
- Biblioteca auxiliar de consulta, con 11.740 libros, 4.000 folletos y 250 publicaciones periódicas.

Fachada del Archivo del Reino de Valencia

Para el acceso a la sala de consulta, el Archivo del Reino de Valencia expide la Tarjeta Nacional de investigador y permisos temporales, según los casos.

único para la investigación histórica de nuestra Comunidad.

Aunque con anterioridad existía ya un archivo en el Palacio del Real de Valencia, fue Alfonso V el Magnánimo quien, en las Cortes celebradas durante 1419, fundó nuevamente el Archivo Real, al disponer que todos los procesos de Cortes, los registros de la Cancillería y los procesos de la Audiencia Real relativos al Reino de Valencia o a valencianos se copiaran en libros-registros separados de los generales de la Corona de Aragón, y se guardaran en el Palacio Real. En estas mismas Cortes se creó el cargo de Maestre Racional del Reino, cuyas cuentas revisadas debían conservarse también en el Palacio. El Archivo del Real se constituirá desde aquel entonces en

Audiencia, la Bailía General, el Maestre Racional, la Gobernación, la Diputación del General, los Justicias. En algunos casos, la documentación de éstos fue también incautada por el monarca, después de que la Corona asumiera sus competencias, como sucedió con los de la Diputación del General del reino y de los Justicias de la ciudad de Valencia.

En 1716, Felipe V ordenó agrupar en un sólo archivo general la documentación del Real Patrimonio, la Chancillería y la Superintendencia, nombrando como archivero general a Luis Vicente Royo. Sin embargo, la idea de constituir un depósito único donde albergar todos los archivos del Reino no pasó de ser un proyecto.

En 1758, ante el estado de desidia y abandono de los archivos y su

condicionamiento de los depósitos.

Posteriormente, en 1770 se abordó de nuevo la cuestión. Carlos III asignó la Casa Profesa de los Jesuitas, incautada por la Corona a raíz de su expulsión, como sede del Archivo General. Sin embargo, habrá que esperar hasta 1810 - en que es demolido el Palacio Real por considerarse un peligro para la defensa de la ciudad, amenazada por las tropas francesas del mariscal Suchet, para que se produzca el traslado forzoso del Archivo del Real custodiado en el Palacio a la Casa Profesa de la Compañía de Jesús.

A partir de aquel entonces, el Archivo del Real constituirá el núcleo del posterior Archivo Real y General del Reino de Valencia. Más tarde, en 1859, ingresarán los archivos de la

Gobernación y de los Justicias, y en 1868 serán incorporados los fondos de la Bailía, para pasar cada uno a convertirse en una sección correspondiente al Archivo del Reino de Valencia.

A finales del siglo XIX ingresarán los fondos documentales de las instituciones eclesiásticas de la provincia de Valencia incautados por el Estado, a raíz de la Desamortización. Ya en 1874, la Delegación de Hacienda de Valencia había efectuado un primer ingreso de archivos eclesiásticos en el Archivo General, pero en 1897 comenzaron a ser enviados al Archivo Histórico Nacional.

Años más tarde, ya en el siglo XX, y por mediación de la sociedad cultural Lo Rat Penat, en 1904 la Delegación de Hacienda de Valencia depositó en el Archivo del Reino de Valencia la documentación de Clero regular y secular que aún permanecía en sus dependencias. Aparte, en 1889, se había incorporado el archivo del Gremio de Maestros Zapateros.

En 1926, la Audiencia Territorial remitió los libros del Real Acuerdo y en 1936 hizo lo mismo con los pleitos de las Escribanías de Cámara, la serie de registros y los índices notariales, series procedentes de la antigua Real Audiencia o Chancillería de época borbónica. Desde esa fecha, y hasta nuestros días, el Archivo del Reino de Valencia ha ido enriqueciendo constantemente sus fondos.

En 1965 fue inaugurada la nueva y actual sede del Archivo, ante las condiciones precarias y poco óptimas que ofrecía la Casa Profesa como depósito archivístico. El edificio consta de dos cuerpos; uno de ellos, con sala de lectura, oficinas, salón de actos y sala de exposiciones, laboratorios de restauración y fotografía; el otro, es una torre con 10 plantas para depósito de documentación, cuya capacidad aproximada actual es de 15.000 metros lineales de estantería.

El decreto 914/1969, de 8 de mayo, de creación del Archivo General de la Administración civil asignó al

Archivo del Reino de Valencia la misión de archivo intermedio, respecto de los servicios provinciales de la Administración central. A partir de entonces se incrementaron los ingresos de fondos documentales estatales de carácter predominantemente administrativo y de ámbito provincial.

En 1985 el Estado transfirió a la Generalitat Valenciana la gestión del Arxiu del Regne de València, aunque conserva la titularidad de los fondos documentales y del edificio. A partir de 1983 ingresaron los archivos de

recientemente los estudios necesarios para una remodelación integral, tanto del interior como del exterior, y en segundo lugar, intervenir en la gestión del sistema de información que debe proporcionar un acceso ágil y adecuado a los fondos que custodiamos.

En este sentido, nuestro Archivo comenzará próximamente la informatización de las bases de datos que conforman las descripciones de sus fondos, así

Detalle de un depósito (clero)

los servicios y delegaciones del Estado en la provincia de Valencia, cuyas competencias fueron transferidas a la Generalitat Valenciana.

Recién entrados en el nuevo milenio, nos encontramos con seis siglos de nuestra historia albergados en este Archivo, que merece y necesita una nueva aproximación a la gestión de sus fondos, y sobre todo, a los servicios que podemos y debemos ofrecer a nuestra Comunidad.

La Dirección General del Libro, Archivos y Bibliotecas de la Generalitat Valenciana junto con el Ministerio de Educación y Cultura se plantean abordar dos grandes actuaciones respecto a las condiciones e instalaciones del ARV. En un primer lugar, mejorar las condiciones físicas del edificio, habiéndose realizado

como un ambicioso proyecto de digitalización de la documentación que conforma nuestro patrimonio documental más valioso y más consultado.

El objetivo que nos proponemos alcanzar es poner a disposición de la sociedad valenciana, en general, y de la comunidad científica, en particular, todo el patrimonio que custodiamos y que estamos obligados a difundir, dotando al ARV de los medios materiales necesarios que hagan de esta institución, una institución del presente, próxima a los últimos medios de difusión de la información, a sus circuitos y por lo tanto, a los resultados que la gestión de este conocimiento proporcione.

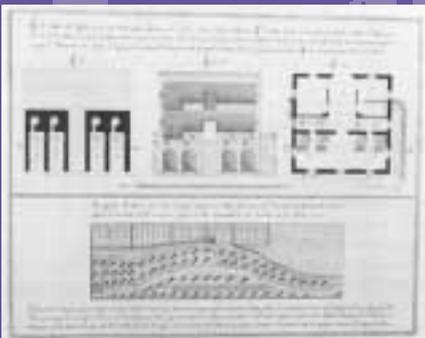
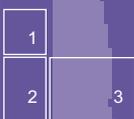
DIVISIÓN Y CLASIFICACIÓN DE LOS FONDOS DOCUMENTALES

La división y clasificación de los fondos del ARV reproduce las instituciones que han generado la documentación. No obstante, a lo largo de su dilatada existencia, los archivos y fondos documentales que

El difundido cuadro de organización de fondos de los Archivos Históricos Provinciales del Estado tampoco es en este caso operativo, dado el extraordinario volumen de la documentación del Antiguo Régimen (entendido en sentido lato) que custodia el Arxiu del Regne de València. Tampoco debe olvidarse que el centro tiene cerca de tres siglos de existencia como archivo general, y que algunos de sus secciones fueron archivos independientes durante cerca de otros tres siglos. Hoy en día,

importancia, volumen y número de consultas

Sigue la relación con la documentación procedente de la Desamortización eclesiástica, conocida como sección de Clero, continuación históricamente necesaria de las secciones anteriores. Vienen después los fondos que afectan fundamentalmente a la fe pública, como son los archivos notariales, las contadurías de hipotecas y, con las salvedades que se quieran, los libros

1 -Sello de cera de Jaume I

2 -Escudo de armas de Bartolomeu Çuera, justicia civil de Valencia el año 1406

3 -Plano de un molino de harina de 1829

hoy integran el *Arxiu del Regne de València* han recibido sucesivos tratamientos archivísticos, con criterios no siempre coincidentes. Su amplísima consulta por parte de los historiadores aconseja la máxima prudencia a la hora de introducir cambios en su clasificación, que a grandes rasgos fue ya esbozada por Miguel Velasco, jefe del Archivo General y Real del Reino de Valencia entre 1861 y 1883, en el siglo pasado en diversas publicaciones.

En puridad, algunas incoherencias o criterios poco rigurosos, histórica o archivísticamente podrían corregirse, pero a costa de romper la organización tradicional del centro, tal como las generaciones precedentes la han conocido, y con la consecuencia de introducir más confusión al conjunto.

algunas de las incoherencias acumuladas durante seis siglos de funcionamiento son de difícil solución, máxime cuando se trata de fondos muy consultados y trabajados por la historiografía desde el siglo XVII.

La relación de fondos que sigue respeta, pues, la organización tradicional, con algunas pequeñas modificaciones. Comienza con los archivos que se integraron en el Archivo Real y General del Reino de València, título que indica el contenido y naturaleza del propio archivo como depósito de documentación de las instituciones de la Corona, o de aquéllas que fueron incorporadas a la Monarquía, durante la dilatada existencia del Antiguo Régimen entre los siglos XIV y mediados del XIX. Todavía hoy constituyen el grueso del *Arxiu del Regne de València* por su

de los corredores de comercio.

Cronológicamente, se relacionan después los fondos documentales de la Administración civil del Estado contemporáneo en la provincia de València desde mediados del siglo XIX y, sobre todo, desde el final de la Guerra Civil de 1936-39 hasta que se realizaron las transferencias de competencias del Estado a la *Generalitat Valenciana*, a partir de 1983.

Finalmente, figuran los fondos diversos y otras colecciones, ingresadas en circunstancias y épocas muy diferentes, que carecen por completo de unidad y cuyo único vínculo estriba en estar hoy custodiadas en un mismo depósito archivístico

L'ARXIU DE VILA-REAL REP DOCUMENTS PERSONALS DE BROCH I LLOP

La família de l'escriptor i artista plàstic Francesc Broch i Llop ha donat recentment a l'Ajuntament de Vila-real manuscrits autògrafs, fotografies familiars i publicacions originals d'estudis de l'insigne artista valencià.

La donació dels documents, feta per les seues filles, va ser oferida en l'Ajuntament de la Vila amb la presència de l'alcalde, Manuel Vilanova, el regidor de Cultura, Javier Nàcher, i Jacinto Heredia Robles, professor de llengua espanyola, de qui va sorgir la iniciativa de sol·licitar els documents a la família.

Segons l'alcalde de la localitat: "els documents i les fotografies de la donació passaran a formar part de l'arxiu municipal fins que siguin exposats adequadament en el museu de la ciutat, juntament amb altres publicacions de l'escriptor".

Entre els documents cedits per la família de Broch i Llop destaquen els manuscrits de la conferència sobre La huella romana en España, pronunciada en nombroses ciutats italianes, així com fotografies familiars i d'activitats culturals, on participà com a organitzador i animador. També hi trobem els certificats de la seua habilitació d'ensenyant de llengua espanyola, amb cicles en la Casa de España a Roma, el seu certificat d'estudis del col·legi dels Pares Franciscans i el seu nomenament com a Cavaller de la Corona d'Itàlia, concedit pel rei Víctor Manuel III.

Francesc Broch i Llop va nàixer a Vila-real l'any 1884. Va estudiar en l'Acadèmia de Belles Arts de València i se'n anà a Roma per a perfeccionar la seua tècnica escultòrica. L'any 1915 va ser nomenat examinador de les proves d'habilitació per a l'ensenyament de la llengua espanyola. L'any 1933 el rei Víctor Manuel III li va concedir la condecoració de Cavaller de l'Orde de la Corona d'Itàlia. L'escriptor Francesc Broch i Llop va morir a la ciutat italiana de Florència l'any 1980.

gravacions de vídeo en diversos suports, partitures, així com centenars de documents inèdits, que seran instal·lats com a secció musical, una vegada classificats, en la Biblioteca d'Humanitats de la Universitat per a la seua posterior consulta.

D'altra banda, el crític musical de Levante, Alfredo Brotons, treballa actualment en la preparació d'un llibre on recopilarà comentaris a programes de concerts escrits per Badenes. Igualment, Pedro González Mira, de la revista Ritmo ha anunciat la publicació

SEGORBE PODRIA REBRE PRÒXIMAMENT EL VALUÓS LLEGAT DE L'ARXIU D'ANTONIO SORIANO, FUNDADOR DURANT L'EXILI DE LA LIBRAIRIE ESPAGNOLE DE PARÍS

L'Ajuntament de Segorbe podria arribar a adquirir els fons bibliogràfics del seu fill predilecte Antonio Soriano, exiliat a França al final de la Guerra Civil espanyola, on, encara molt jove, va fundar primer una llibreria a Toulouse per traslladar-se uns anys després a París.

Ara fa cinquanta anys que la Librairie Espagnole, primer en el carrer Nazarin i després en la rue de Seine, continua en peu com a punt de referència inoblidable de la història de l'exili republicà a França.

Apassionat dels llibres, ha passat la seua vida envoltat de paper, com a editor, com a llibreter i com a infatigable col·leccionista, que compta hui amb una curiosa i excel·lent biblioteca a París.

La Llibreria Espanyola va esdevindre punt de trobada i tertúlia durant les primeres dècades de l'exili republicà a França, i per ella van pasar escriptors com Max Aub, Rafael Alberti, Pablo Neruda i historiadors com Tuñón de Lara i Pierre Vilar.

LA BIBLIOTECA VALENCIANA SERÀ LA NOVA DEPOSITÀRIA DEL MANUSCRIT DE LES NORMES DEL 32

La Conselleria ha adquirit el manuscrit de les Normes del 32 per 12 milions de pessetes als

FONS ACTUALS: DONACIONS I ADQUISICIONS

LA UNIVERSITAT DE VALÈNCIA ES FARÀ CÀRREC DE L'ARXIU DEL CRÍTIC I MUSICÒLEG GONZALO BADENES

Director de la Historia de la Música de la Comunidad Valenciana que va publicar el diari Levante-EMV, Gonzalo Badenes, desaparegut el passat estiu, havia expressat el seu desig de donar el seu arxiu fonogràfic i documental a una institució pública, després de la seua mort.

Va ser la seua família qui va decidir, de comú acord, i després de conversar amb el rector de la Universitat de València, Pedro Ruiz, la cessió dels fons. L'arxiu inclou més de 4.000 discos compactes, 2.000 discos de vinil,

d'un altre llibre, un compendi d'articles elaborats per l'estudiós musical sobre les grans veus del segle XX en la revista.

LA UNIVERSITAT DE VALÈNCIA HA DONAT 1.100 LLIBRES A L'AJUNTAMENT DE SUECA

Igualment, la Universitat de València va obsequiar l'Ajuntament de Sueca el passat any amb una donació de 1.100 llibres, destinats a la biblioteca pública de la localitat riberenca. Amb l'última aportació, la biblioteca suecana disposa ja d'un fons de 40.000 volums aproximadament.

hereus d'Adolf Pizcueta, un dels impulsors d'este document, on es van fixar les bases per a la unificació ortogràfica de la llengua autòctona.

Amb el text original de les normes, cinc fulls numerats, s'inclouen vint-i-set cartes testimoni de detalls de la negociació i diversos annexos amb les firmes de les entitats i les personalitats que els van donar suport.

La negociació de la compra es va iniciar ara fa tres anys, quan el responsable de la Conselleria de Cultura, Manuel Tarancón, estava al davant de la Diputació de València. Va ser la família Pizcueta la que es va posar en contacte amb la institució per tal de realitzar la compra, que serà depositada en la Biblioteca Valenciana.

Les cartes adquirides estan datades entre 1924 i 1934, període en què es va donar la correspondència entre Pizcueta i Carles Salvador. Dèsset missives remeses entre els dos des d'abans de la firma de les anomenades Normes de Castelló, dos anys després.

Igualment, hi figura una carta del filòleg Pompeu Fabra, del 15 de juliol de 1930, amb capçalera de l'Ateneu de Barcelona, la carta advertix la Taula de les Lletres Valencianes, a qui va dirigida, del fet que allò que pensen fer "és molt arriscat". A este encapçalament, Fabra afegix que "el valencià no pot adoptar raonablement altre sistema ortogràfic que l'adquirit pel català".

La documentació comprada inclou també quatre fulls manuscrits originals de Pizcueta, als quals s'adjunta la història i detalls de les

normes, a més d'una carta de Lluís Revest Corzo a Joaquim Reig, remetent-li les normes, el 17 de desembre de 1932 –quatre dies abans de la firma oficial a Castelló, s'aporten també huit missives creuades entre Gaetà Huguet, Carles Salvador i Pizcueta, en dates pròximes a l'acceptació definitiva de les bases que marcarien l'ortografia. En este sentit, destaquen tres fulls amb els suports al text.

Pel que fa a la intervenció en la firma de Lo Rat Penat, ressaltada pel conseller Tarancón, una

desena d'integrants de la institució, presidida llavors per García Gascón, va protestar per la "inconsideració" de no haver sigut consultat. No obstant això, Lo Rat Penat ofería el seu suport a les normes, tot matisant-ne el caràcter "provisional" i la seua intenció de mantindre la "concòrdia dins de la gran família valenciana i les diverses tendències culturals i polítiques".

Entre els qui subscriuien les normes figuren dos fulls amb les firmes d'entitats i personalitats, entre elles, el pare Fullana –amb una referència al caràcter provisional de les normes– Ignasi Villalonga, López Chávarri, Martínez Ferrando, Enric Soler i Godes, Antoni Igual i

Navarro Borrás.

Juntament amb les Normes del 32, el conseller de Cultura, Manuel Tarancón i el director de la Biblioteca Valenciana, José Luis Villacañas, van presentar la compra d'un cartell de l'Exposició Regional de 1909, realitzat per Stolz Seguí, i diversos manuscrits de Germana de Foix, Floridablanca, Cabarrús, Aranda, Campomanes i Felip V. A més, cal destacar els impresos dels segles XVI al XVIII i les edicions rares i valuoses dels dos últims, entre elles, la traducció d'Els huit llibres de la

pedagog i escriptor, va reunir al llarg de la seua productiva vida un important arxiu personal, distribuït en tres seus: Oviedo, on l'any 1897 guanyà la Càtedra de Historia General de Derecho Español, a la Residencia de Estudiantes de Madrid, de la qual fou impulsor i a l'esmentat Institut, on va estudiar el batxillerat.

El fons es compon fonamentalment de la correspondència que ens acosta a la seua tasca com a director general d'ensenyament primari entre 1911 i 1912; a la seua elecció com a senador per València l'any 1916; a la seua participació en la Fundació de la Societat de Nacions l'any 1920, i com a jutge al Tribunal Permanent de Justícia de la Haia, entre 1921 i 1940, del qual ens han arribat nombroses actes.

Exiliat en concloure la Guerra Civil, es va traslladar a Mèxic, on va morir l'any 1951.

República, d'Aristòtil, o un llibre d'homenatge a Miguel Hernández del Partit Comunista Popular, de 1978.

CATALOGACIÓ DEL FONTS CEDIT PER RAFAEL ALTAMIRA CREVEA A L'INSTITUT JORGE JUAN D'ALACANT

La Conselleria de Cultura, des de la Direcció General del Llibre, Arxius i Biblioteques, du a terme des del passat mes de febrer, la catalogació del fons cedit a l'Institut d'Ensenyança Secundària Jorge Juan d'Alacant pel senyor Rafael Altamira Crevea (Alacant, 1866-Mèxic 1951).

Historiador, jurista,

La Biblioteca Valenciana de Sant Miquel dels Reis complix ara el seu primer aniversari. Oberta al públic en març de l'any 2000, l'acte va comptar amb el teló de fons de l'exposició "El compàs i el príncep", inaugurada pel president de la Generalitat Valenciana Eduardo Zaplana, i on també van estar presents el conseller de Cultura, Manuel Tarancón, la presidenta de les Corts, Marcela Miró i el director general del Llibre, Arxius i Biblioteques, José Luis Villacañas.

Més que un depòsit de llibres i materials gràfics, la Biblioteca Valenciana (BV) vol erigir-se com a centre d'influència en tots els àmbits culturals del nostre poble. Un bell i agradable magatzem de coneixements, on tots els ciutadans puguen trobar resposta a les seues demandes culturals. En definitiva, una peça clau de la Cultura Valenciana.

Sant Miquel dels Reis. Un edifici històric

La Biblioteca Valenciana està ubicada en el monestir de Sant Miquel dels Reis, terme encara de la ciutat de València, concretament en l'avinguda de la Constitució. L'actual edifici és el resultat de moltes transformacions, ampliacions i fins i tot algunes demolicions. Testimoni d'una història secular, va començar sent una alqueria islàmica per a convertir-se en un monestir cistercenc, el de Sant Bernat de Rascanya; i posteriorment, en el monestir jerònim de Sant Miquel dels Reis, que arribà a ser un complex penitenciari.

Durant l'any 1371 Arnau Saranyó, abat del monestir cistercenc de Santa Maria de la Valldigna, comprà l'alqueria de Rascanya per a fundar un nou monestir. Més tard, l'any 1383, Pere el Cerimoniós, concedix llicència al monestir de la Valldigna, per a construir Sant Bernat de Rascanya.

LA BIBLIOTECA VALENCIANA A SANT MIQUEL DELS REIS: Un món per descobrir en el seu primer aniversari

Biblioteca Valenciana de Sant Miquel dels Reis

Av. Constitució nº 284

Tel.: 963 87 40 00

Http://bv.gva.es

**Horari: 9,00 - 20,30 dilluns-divendres
9,00 - 13,30 dissabtes**

REPORTATGES

Panoràmica de la Biblioteca Valenciana, ubicada al monestir de Sant Miquel dels Reis, en mig de l'horta de València. Foto de la restauració i rehabilitació del Monestir.

Ja en el segle XVI, l'any 1526, Germana de Foix i el seu espòs Ferran d'Aragó, duc de Calàbria, són nomenats virreis de València. En morir Germana, l'any 1536, Ferran d'Aragó disposa en el seu testament que siga soterrada al monestir de Sant Bernat i que este siga regit per l'orde de Sant Jeroni. Així es confirma per la Butlla de Pau III i s'hi instaura l'orde de Sant Jeroni, amb el nou nom de Sant Miquel dels Reis. Les obres del nou monestir comencen l'any 1548, i el 1550, una vegada mort el duc de Calàbria, llega tots els seus béns i la seua famosa biblioteca a la comunitat de Sant Miquel dels Reis.

Ara fa dos segles, l'any 1811, els francesos ocupen el monestir i confisquen part de la valuosa biblioteca. Posteriorment, la desamortització de Mendizábal suposa la dissolució de Sant Miquel dels Reis i la venda del monestir a l'Estat, que més tard el va traspasar a un particular, qui tenia la intenció de demolir-lo, propòsit que va ser paralitzat per l'Ajuntament de València i l'Acadèmia de Sant Carles.

A partir de 1877, Sant Miquel dels Reis s'habilita com a asil de mendicitat i després com a presó de dones. L'adequació com a presidi perdurarà fins al 1966.

Finalitats immediates de la BV

Havia passat un segle quan l'any 1980 començava a gestar-se el projecte de recuperació de l'antic monestir. Quinze anys després, en juny de 1995 es va definir la possibilitat d'instal·lar la Biblioteca Valenciana a Sant Miquel dels Reis. El projecte va estar dirigit per Francesca Alexandre Tena, aleshores cap de Servei del Llibre, Arxius i Biblioteques. Després de diferents estudis sobre els

problemes i límits per a la implantació de la biblioteca en el monestir, la iniciativa va ser valorada positivament i s'iniciaren les diferents actuacions de restauració i rehabilitació dels seus espais per als usos bibliotecaris, a càrrec de l'arquitecte Julián Esteban Chaparria.

La Biblioteca Valenciana es presenta en l'article primer del seu decret de creació (decret 5/1985) com a "centre superior bibliotecari de la Generalitat Valenciana". Quant a les seues finalitats, l'article vuité de la Llei 10/86 d'Organització Bibliotecària de la Comunitat Valenciana la defineix com a primer centre bibliogràfic de la Comunitat, que té com a missió, reunir, conservar i difondre el patrimoni bibliogràfic valencià i tota la producció impresa, sonora i visual, de i sobre la Comunitat Valenciana, constituint-se amb caràcter obligatori en receptora d'un dels exemplars procedents de les oficines del Depòsit Legal.

El Fons de Sant M. dels Reis.

La BV serà també l'encarregada d'elaborar i difondre la informació bibliogràfica sobre la producció editorial valenciana i de mantindre la cooperació amb els servicis bibliotecaris de distints àmbits. Elaborarà i serà depositària del catàleg col·lectiu del Patrimoni Bibliogràfic de la Comunitat Valenciana. Tècnicament, i d'acord amb els objectius indicats, la Biblioteca Valenciana queda inclosa dins el grup de les Biblioteques Nacionals.

Els fons de la Biblioteca Valenciana s'inicien amb la donació que l'any 1979 fan els fills i néts de Nicolau Primitiu Gómez i Serrano. Consta de més de 40.000 volums, on s'inclouen incunables, manuscrits, valuoses edicions dels segles XVI, XVII i XVIII, publicacions periòdiques, fulls solts i obres

Sant Miquel dels Reis vers 1855. La imatge més antiga que coneixem del monestir. Obra de Georges Vivian.

Façana de la Biblioteca Valenciana.

Claustre del Monestir de Sant Miquel dels Reis.

Interior de la Biblioteca.

valencianes dels segles XIX i XX. Temàticament, els fons abracen totes les branques del coneixement, destacant les ciències socials, literatura i art.

Moltes altres biblioteques han anat incorporant-se al llarg dels anys, com també, fons bibliogràfics procedents del depòsit legal i les adquisicions fetes per la Generalitat Valenciana. L'any 1983, s'hi integren, per donació, les biblioteques de mossén Josep Espasa Signes, el poeta Badenes Dalmau i el reverend Salvador Pallarés.

De la biblioteca de mossén Josep Espasa Signes (1914-1980), que va contribuir amb 406 obres, destaquen la temàtica religiosa, qüestions de Teologia, de pastorals, història del fet religiós, etc. Les edicions van des dels últims anys cinquanta fins als setanta. En la de Francesc Badenes Dalmau (1859-1917), juntament amb la qual la seua néta va cedir quadres i objectes de valor personal, la temàtica és majoritàriament literària.

Per la seua part, Salvador Pallarés Ciscar va aportar a la Biblioteca Valenciana un important fons, on abunden edicions d'obres de Teologia, Història de l'Església i Arqueologia Paleocristiana, incloent-hi manuscrits i edicions dels segles XV al XVIII.

L'any 1984 van ser incorporades a la Biblioteca Valenciana tres noves biblioteques: la d'Emili Muñoz Orts, Manuel Sanchis Guarner i Lluís Guarner. La d'Emili Muñoz (1908-1983) amb predomini d'obres de literatura, així com d'història i ciències socials. La de Manuel Sanchis Guarner és la biblioteca d'un investigador, amb edicions valuoses (s. XVII i XVIII), que procedixen del seu oncle, el canonge Sanchis Sivera. És

una biblioteca d'estudi, molt especialitzada en filologia. Lluís Guarner va donar la seua biblioteca formada per 3.891 monografies, especialitzades en la literatura valenciana del segle XIX en castellà i valencià.

A partir de 1985, i fins al 1999 s'han anat incorporant nombroses biblioteques que van pertànyer a personatges il·lustres de la nostra Comunitat, com ara la biblioteca d'Adolf Pizcueta; la de la Sección Femenina de la Falange Española; la de Lluís García Jarque, en la qual destaquen les obres de biblioteconomia i documentació; la biblioteca de José Ferrer Olmos, la d'Àngeles Belda, així com la biblioteca de Guillermina Medrano i el seu marit Rafael Supervia.

L'any 1996 la Generalitat Valenciana va adquirir per a la Biblioteca Valenciana la biblioteca i arxiu personal de López-Chavarri, i posteriorment, el 1997 s'incorpora el nucli de la biblioteca de Francesc Almela i Vives.

Altres donacions interessants han sigut les de Vicent Jornet, Adolfo Rincón de Arellano, Teodora Feo Colvée o Enrique Luján. L'any 1999 va iniciar-se el procés d'incorporació de les biblioteques de José Aibar, Diego Sevilla Andrés i Vicent Llorens.

A més a més, la Biblioteca Valenciana allotja l'anomenada Col·lecció Valenciana, integrada per obres que són d'autor, de producció o temàtica valenciana, i que no formen part d'un llegat ni han ingressat a la biblioteca per Depòsit Legal.

Pel que fa a l'hemeroteca de la Biblioteca Valenciana, reuneix més de 9.000 títols de publicacions seriades, que inclouen premsa, revistes generals i especialitzades, guies, catàlegs de llibreters, llibres de

Fons Bibliogràfics de la BV.

Reproducció de les Obres del poeta Ausiàs March datada el 1545.

Reproducció d'un exemplar d'El Sueco. Colección de Poesías de José Bernat Baldoví. 1839

Primera Plana del periòdic Nosotras, exemplar del 14 de desembre de 1937.

Fons Gràfics de la BV.

Casetes de bany de la platja de la Malva-rosa a València.

Joaquín Sorolla pintant vora mar.

Reproducció del retrat de Nicolau Primitiu.

Reproducció d'un cartell publicitari de paper de fumar.

festes i còmics.

Els Fons Gràfics

Un gran valor posseïx també el Fons Gràfic, amb una col·lecció que inclou els documents fotogràfics, postals antigues, cartells i gravats. El fons adquirit ens oferix una imatge del nostre passat a través d'escenes populars, paisatges valencians, imatges de la Guerra Civil, cartells de bous, publicitaris, festius, polítics i altres.

Per a concloure, destaquem la col·lecció de fons antic i valuós, que conté obres d'especial raresa, antiguitat i valor, amb manuscrits impresos dels segles XV al XVIII, dibuixos originals, edicions facsímils i altres obres de valor.

Serveis

El centre compta amb la Sala d'Informació Bibliogràfica, la Sala General d'Investigació, l'Hemeroteca, la Sala de Fons Gràfic i la Sala de Reserva. En totes elles és possible realitzar consultes, per a les quals els investigadors disposen de lliure accés a les obres i servei de reprografia. A més, hi trobem un servei de consultes concretes com ara estadístiques, informació actualitzada i guies per a conduir l'usuari a través de registres bibliogràfics fins a les fonts que necessiten per a la seua investigació.

Com accedir-hi

Per últim, l'accés està regulat per mitjà de l'obtenció de la targeta, en la qual es demana ser major de dèsset anys, presentar DNI o passaport, una fotografia i el pagament d'una taxa. Per a accedir a la Sala de Fons Antic i Valuós, anomenada Sala de Reserva, caldrà acreditar la condició d'investigador amb la targeta d'investigador nacional, ser diplomad o llicenciat i acreditar que s'estan realitzant investigacions amb finalitat acadèmica.

El inventario de los Archivos Municipales, se inscribe dentro del Proyecto Común de inventario y/o catalogación, que inició la Conselleria de Cultura, Educació i Ciència el año 1996. Una iniciativa compleja, teniendo en cuenta su difícil acceso, la falta de recursos humanos para llevarlo a término y la importancia de proteger y recuperar sus fondos.

Hasta hace pocos años, hablar de archivos municipales era hablar de documentación al servicio de la administración local y en menor medida fuente de estudio para los historiadores. Para el responsable real del archivo, el secretario municipal, sólo el llamado archivo de oficina y la documentación vigente tenía interés, mientras que para los historiadores, eran los documentos más antiguos los que ofrecían mayor atractivo. La realidad era que pasado el tiempo de vigencia administrativa de la documentación, ésta pasaba a un almacén, cuyas condiciones suponían la conservación o desaparición de los mismos. No es de extrañar que en la mayoría de los archivos valencianos sólo perdure la documentación a partir del último tercio del siglo XIX. Afortunadamente, la intervención de la Conselleria, consciente de que en los archivos municipales se halla la base documental de su historia y por tanto, el fundamento de su memoria colectiva, ha salvado de una desaparición segura, los fondos de estos archivos, que debido al estado de su documentación, en muchos casos lamentable, hubiesen tendido con el tiempo a desaparecer.

Con esta actuación se logra pues un doble objetivo: por una parte se asegura el conocimiento y accesibilidad a sus fondos, favoreciendo la

INVENTARIO/CATALOGACIÓN DE ARCHIVOS MUNICIPALES: RINCÓN DE ADEMUZ , LA SERRANÍA, ELS PORTS, REQUENA-UTIEL

Chulilla. Vista General.

Sorita del Maestrat. Iglesia Parroquial de Nuestra Señora de la Asunción. S.XVIII.

gestión municipal, que ve facilitado el acceso a la documentación que genera y por otro, su estudio por parte de los historiadores. En la mayoría de los casos, por desgracia, sólo se conservan los fondos de los últimos años.

La intervención se realiza, en un primer momento, recogiendo en el archivo municipal toda la documentación que se encuentra en sus dependencias, al menos hasta la última década, tanto la producida por la administración municipal, como la de los archivos que se le han ido incorporando, como es el caso de los fondos provenientes del Juzgado, la Falange, la Hermandad Sindical de Labradores y Ganaderos y ocasionalmente documentación de la Iglesia, Protocolos, etc.

Una vez en las dependencias de la Conselleria, se procede a su inventario, siguiendo en líneas generales el cuadro de clasificación que elaboró en 1987 la Conselleria de Cultura para la documentación posterior a 1924. La documentación anterior a esta fecha se ha adaptado a este cuadro, pensando en la ventaja que supone su unidad para el acceso

El inventario consta de cuatro entradas, en primer lugar un código orgánico, el utilizado por la Conselleria de Cultura para la organización de los Archivos Municipales, la datación, en años, una entrada descriptiva y la signatura, que consta de la letra (C. F. o L.), que hace referencia al soporte donde se guardan los documentos, bien sea Caja, Fichero, respetando el soporte en que ha llegado hasta nosotros o bien Libro, si por su tamaño no ha podido ser depositado en Cajas. A continuación y separado por una barra, aparece el número de documento dentro de la Caja.

Toda esta actuación va acompañada de una convocatoria de ayudas para infraestructuras de archivos municipales y la microfilmación de su documentación histórica, sobre todo, la anterior a 1800, que pasará en este soporte al Archivo del Reino de Valencia, para su libre acceso por parte de los investigadores.

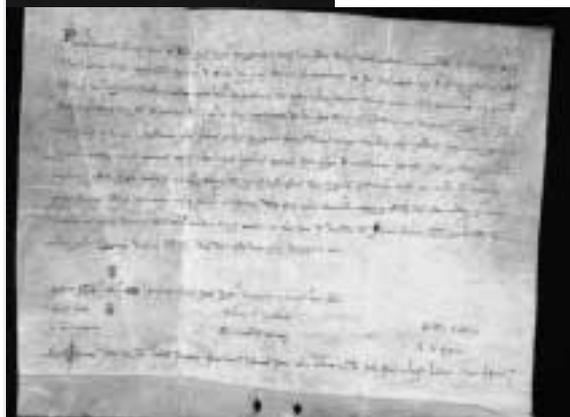
Igualmente, otra actuación sustancial es la supervisión de la ubicación definitiva de los fondos, una vez devueltos, y el compromiso por parte del Ayuntamiento de su conservación en buenas condiciones. De esta manera, al tener constancia de la documentación existente, es posible pedir responsabilidades de la ya inventariada, cosa imposible hasta la fecha, por el desconocimiento de la documentación allí conservada.

La primera de las intervenciones realizadas por la Conselleria fue el inventario de los Archivos del Rincón de Ademuz. Entre julio de 1996 a julio de 1998, los pueblos de La Puebla de San Miguel, Casas Altas, Casas Bajas, Vallanca, Castielfabib y Torrebaja, se beneficiaron de la catalogación de sus fondos municipales y, próximamente, será intervenido el archivo de Ademuz.

El primer archivo inventariado fue el de la Puebla de San Miguel, en el que se encontró abundante documentación desde el siglo XV. El documento más antiguo es una lista de los Jurados y demás cargos municipales de la Universidad de la Puebla, que data de 1499. Hay también documentación del siglo XVI, pero las series continuadas no aparecen hasta principios del siglo XVII. Hay que destacar el libro de Erección de la Universidad de la Puebla en Villa Real del año 1765.

Olocau del Rey. Real Privilegio de erección de Olocau del Rey en Villa Real.

Olocau del Rey. Carta Puebla otorgada por el infante Pedro a favor de Olocau del Rey.

Alpuente. Arca que contenía documentación antigua, S.XVIII.

Olocau del Rey. Mueble Archivo del S. XVI.

Por su parte, los archivos de Casas Altas, Casas Bajas, Vallanca, Castielfabib y Torrebaja, conservaban fondos documentales de los siglos XIX y XX, pero con escasa documentación anterior. En Casas Bajas el documento más antiguo es de 1689, que recoge la memoria de los gastos de la Fiesta del Corpus y un expediente de 1770-1856 de la construcción de su iglesia y torre. En todos los fondos han aparecido los expedientes de deslinde, siendo los más antiguos los de Vallanca (1542) y Castielfabib (1697).

Dentro de la comarca de la Serranía, se ha intervenido en los archivos de Chulilla, Aras de Alpuente, Titaguas, Alpuente y La Yesa. En todos ellos se ha conservado importante documentación histórica que se remonta al siglo XIV. En Chulilla se encontró entre sus fondos documentos desde el siglo XV, destacando un testamento a favor de la iglesia, donde se hace un inventario de bienes particulares del año 1431, así mismo, los libros pertenecientes a la corte del justicia, su cronología abarca desde 1557 hasta 1706, con un total de 69 volúmenes.

Igualmente, en la localidad de Aras de Alpuente se conserva documentación de los siglos XVI al XX, entre la que destacan los libros de Actas del Consejo Municipal, desde 1589. También se conservan varios libros de privilegios otorgados a la villa entre 1362 y 1783, especialmente relevante es el de erección en Villa Real datado en 1729. Por otra parte, en Titaguas, la documentación se remonta al siglo XVII. Las series más interesantes son los libros de Actas de 1787 a 1986 y la serie de quintas, con expedientes generales desde 1794. Un documento de gran valor es el privilegio de Villazgo concedido a

Titaguas independizándose de la Jurisdicción de Alpuente de 1729.

Otra importante intervención se ha llevado a cabo en la comarca de "Els Ports", la primera actuación se realizó en Olocau del Rey, último pueblo de nuestra Comunidad. Al adentrarnos en su archivo municipal encontramos un importante fondo de documentación histórica, en algunos casos en bastante mal estado de conservación. Las fechas extremas de la documentación del archivo abarcan desde 1271, fecha de su carta puebla, hasta la actualidad, además, se han catalogado 178 pergaminos y numerosos protocolos notariales. Entre su valiosa documentación cabe destacar el "Llibre d'establiments del lloc d'Olocau" de 1329, así como documentación del Lligalló, tribunal de pastores desde 1318. Mención aparte merecen los libros del justicia, con una cronología desde 1387 a 1763, y los libros del mostassaf, uno de ellos de 1636, en el que se recopila el Privilegio de Jaume I, donde aparece el cargo y los posteriores establecimientos de sus funciones y prerrogativas en el lugar de Olocau.

Los fondos documentales de los pueblos de la Tinença de Benifassà se encontraban ubicados en tres depósitos distintos: por un lado, en los antiguos Ayuntamientos de Coratxà y el Boixar, y por otro en el Ayuntamiento de la Pobla de Benifassà. En el Ayuntamiento de la Pobla de Benifassà, además de la documentación propia, se guardaban los archivos de Fredes, el Bellestar y parte de la documentación más reciente de Coratxà, el Boixar y Castell de Cabres. La documentación perteneciente a Castell de Cabres ha sido incorporada a su archivo municipal.

La Puebla de San Miguel. Archivo Municipal.

Titaguas. Archivo Municipal: Compactus

Los archivos de los cinco pueblos de la Tinença de Benifassà no conservan documentación antigua, a excepción de Coratxà, que posee documentación del siglo XVIII referente a las licencias de aprovechamientos forestales, un padrón de riqueza de 1702 a 1754 y documentación de su iglesia desde 1714. El resto de la documentación es de los siglos XIX y XX. La agregación de estos pueblos a la Pobla de Benifassà sobre la base de un Real Decreto de 27 de mayo de 1978, y exceptuando Castell de Cabres, ha supuesto que el archivo de estos pueblos, aunque conservando sus inventarios independientes, pasen a ser ubicados en la Pobla.

El archivo municipal de Sorita conservaba documentación desde 1368, entre ésta, algunos pergaminos, como la escritura de compraventa del horno de la población del año 1368 y otra escritura de tierras de la partida del Barranquet de 1564. Igualmente, conserva documentación del monasterio de la Balma y existe constancia de la reciente desaparición de numerosos documentos históricos. El archivo municipal de Palanques conserva documentación de los siglos XVIII y XIX, aunque muy exigua, así como copias de documentación anterior que se remontan al siglo XIV. Los últimos archivos

intervenidos han sido los de Villores y Castell de Cabres, ambos con documentación de los siglos XVIII al XX.

En la Comarca de l'Alcoià, se procedió a inventariar los fondos del archivo municipal de Castalla, el resultado ha sido un archivo muy completo, del que nos ha llegado abundante documentación antigua desde el siglo XIV. El archivo posee el Llibre d'Establiments de Castalla, de 1472, libros del justicia de 1499 a 1704 y Protocolos Notariales desde el siglo XV a 1712.

Por último, en la comarca de Requena-Utiel, se ha intervenido el archivo del Villargordo del Cabriel. La documentación que se conserva es exclusivamente del siglo XX, con exigua documentación del XIX. Actualmente se está procediendo al inventario del archivo municipal de Venta del Moro.

El resultado de este trabajo ha sido altamente satisfactorio, básicamente por la mejora que ha supuesto su organización para la administración municipal, facilitándose la accesibilidad a toda su documentación, imposible hasta ese momento. Y con la certeza de que, gracias a esta intervención, se ha salvado un legado documental que estaba condenado con el tiempo a la desaparición, por la falta de espacio y personal que se hiciese cargo de la misma, e incluso, la nula valoración, a causa del desconocimiento de lo que se poseía.

Como culminación a este trabajo se han publicado un total de quince guías de los archivos inventariados, que darán a conocer la riqueza de su patrimonio documental y facilitarán el acceso a los mismos de historiadores y administrados.

PUNTS

DE TROBADA

ASSOCIACIÓ D'ARXIVERS VALENCIANS: LA CREACIÓ D'UN NOU FÒRUM

Per què i per a qui?

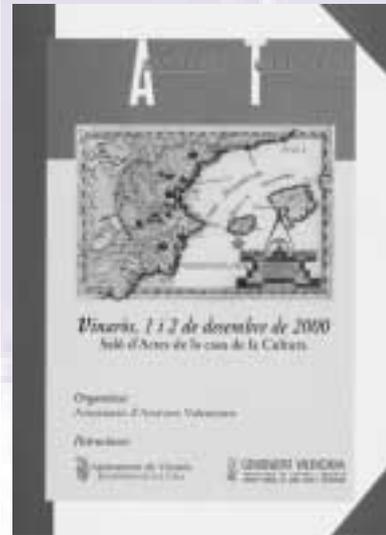
La necessitat de comptar amb un marc organitzatiu que agrupara totes aquelles persones i institucions vinculades amb el món dels arxius dins de la Comunitat Valenciana va cristal·litzar finalment l'any 1999 mitjançant la creació de l'*Associació d'Arxivers Valencians* (AAV). Naix per a donar cabuda no només als arxivers de tota classe, que en l'actualitat són el 82% entre els seus membres, sinó que també vol incorporar qualsevol altre professional o institució pròxims a este camp de l'Administració i de la Cultura. Així entre els seus membres trobem professors universitaris, organismes públics, estudiants, etc.

A tots ells, l'AAV pretén dotar-los del mitjà que permeta als seus associats accedir a una formació professional continuada, intercanviar experiències i coordinar actuacions amb altres professionals a través de múltiples vies, com poden ser els grups de treball, participació en fòrums i debats, i altres, tant en l'àmbit autonòmic, com nacional i internacional.

Per a què?

L'objectiu cap al qual camina l'AAV és únic: la defensa del Patrimoni Documental. A este objectiu pretén arribar per mitjà d'actuacions des de molt diversos camps:

- Campanyes públiques destinades a la ciutadania en general i a les institucions productores de documentació en particular, que tracten de sensibilitzar sobre la importància i valor d'este patrimoni.
- Formació dels professionals: ací tenen cabuda actuacions que van des de la cooperació en l'elaboració dels plans d'estudi universitaris, fins a la formació continuada dels arxivers.
- Millora dels servicis d'arxiu: s'inclouen ací totes les mesures tendents a la dignificació de la nostra professió i a la millora dels centres i instal·lacions. Per a això, l'AAV informa a l'Administració sobre la legislació que afecta el nostre sector, reclama actuacions per part de l'Administració...
- Coordinació dels professionals: la posada en contacte dels nostres arxivers entre ells o amb altres professionals espanyols o

estrangers es considera com a prioritària per a l'AAV.

Les actuacions

Tots estos fronts d'actuació han aconsellat la creació de grups i comissions especialitzats en algunes àrees, per a augmentar així la funcionalitat de l'associació: Relacions institucionals, Formació, Publicacions, Informatització... Totes elles han començat ja a donar els seus fruits:

- L'AAV ha col·laborat amb diferents Administracions Públiques i institucions culturals (Universitat de València, Fundació Bancaixa...) en la realització d'activitats, estudis, informes, etc.

- L'AAV ha aconseguit realitzar i té programats cursos de formació en la nostra Comunitat, que eren impensables abans de la seua

constituïció. Valguen com a exemple els ja realitzats com el de *Sistemes Archivístics* (juny, 2000), *Arxius i territori* (novembre, 2000) o les dos edicions del curs *La descripció arxivística a partir de la norma ISAD (G): el Manual de Descripció Multinivell* (març-abril 2001) amb el qual l'AAV ha volgut ser pionera a Espanya.

Amb el desig d'obrir nous sectors als professionals dels arxius es programa ara un curs sobre *La gestió dels arxius al món empresarial* en el qual intervenen entre altres el canadenc Michel Roberge; un curs impartit per enginyers industrials en organització sobre *Auditorias de circuitos administrativos*; i finalment, un altre sobre *Aplicaciones informáticas para archivos* amb el qual orientar de forma rigorosa els professionals sobre les distintes opcions que trobem en el mercat i si estes responen a les nostres expectatives i necessitats.

- L'AAV té com a objectiu aconseguir una vertadera biblioteca professional fruit de la publicació de les seues activitats ja siga directament, a través de les Institucions participants o en col·laboració amb altres associacions professionals.

A més, l'AAV ha volgut dotar-se d'un mitjà d'expressió propi, el *Butlletí informatiu*, de periodicitat trimestral, on s'informa sobre cursos, bibliografia especialitzada, notícies, legislació... a més de reflexionar sobre temes d'actualitat per als arxiviers. Finalment cal assenyalar que l'AAV s'ha proposat publicar un directori d'arxius valencians que responga a la realitat del nostre sector.

XIV CONGRÉS INTERNACIONAL D'ARXIUS. SEVILLA, 2000. ESPANYA.

La ciutat andalusa de Sevilla va ser seu des del dia 21 fins al dia 26 de setembre de 2000 del *XIV Congreso Internacional de Archivos*, al que van assistir 3.000 arxiviers de més de cent països diferents. Amb ocasió de l'encontre, la Generalitat Valenciana, mitjançant la Direcció General del Llibre, Arxius i Biblioteques de la Conselleria de Cultura i Educació va presentar-hi el seu stand.

S'hi van exposar les publicacions que en matèria d'Arxius publica i promou la Direcció General. Així mateix, s'hi van presentar les seues últimes publicacions, entre les quals cal destacar: "Els Arxius Valencians, guia bibliogràfica", de la *col·lecció Arxius Valencians*; "Juan Bautista Muñoz (1745-1799) y la fundación del archivo general de Indias" de Nicolàs Bas Martín; així com la "Guía del Archivo del Reino de Valencia" i la *col·lecció*, "Guía del Archivo Municipal".

Entre els actes a destacar, cal citar la presentació de la segona edició de la "Norma Internacional General de Descripció Archivística. ISAD (G)".

Stand de la Generalitat Valenciana en el XIV Congrés Internacional d'Arxius. Sevilla, setembre de 2000.

EL SISÉ ENCONTRE DE LA UNET (Unesco Model Library Network), QUE TINDRÀ LLOC A PORTUGAL, TÉ PER OBJECTIU AFAVORIR EL DIÀLEG I LA DIVERSITAT CULTURAL

Impulsar el diàleg intercultural i afavorir la diversitat cultural és un dels objectius del *Manifest de la Unesco sobre la Biblioteca Pública de 1994* difosos en tot el món mitjançant la UNET. Aquesta xarxa internacional de biblioteques públiques va celebrar el seu cinquè encontre en desembre a Badalona, on va reunir responsables de biblioteques de països com Canadà, Xile, Portugal, Espanya, Estònia, Suècia, Zimbabue.

Intercanviar experiències i concensuar objectius comuns constitueixen la base d'aquest tipus d'encontres, que ha convocat la pròxima cita de 2001 a Santa Maria de Feira, a Portugal, i que enguany ha conclòs amb nombrosos projectes, entre ells publicar dos números anuals del butlletí de notícies UNET Neesletter i confeccionar la web de UNET amb enllaços amb les biblioteques mebres des de la Biblioteca Brantford (Canadà).

A

S: punt per punt

EL MINISTERI DE
CULTURA
CONSTRUIRÀ EL
FUTUR ARXIU
HISTÒRIC
PROVINCIAL
D'ALACANT AL
BARRI DE BABEL

Ocuparà 4.800 m² i tindrà un laboratori de restauració de documents i 30.000 metres de llibreries

L'edifici del nou arxiu d'Alacant s'alçarà en el barri de Babel, barri del sud d'Alacant i podrà albergar milers de documents històrics, almenys durant els pròxims 50 anys. L'actual arxiu, ubicat al Paseito de Ramino, ahora biblioteca Azorín, amb 650 m² i 5.300 metres lineals de llibreries, resultava insuficient des de feia dos anys per a acollir els documents que anaven arribant-hi. La manca d'espai impedia classificar molts documents que han hagut de quedar-se en diverses institucions i organismes emissors, a l'espera d'un nou espai. Amb la intenció de donar cabuda a tots els nous fons, el Ministeri de Cultura construirà un nou arxiu provincial a Alacant que tindrà 3.400 m² de depòsit i 30.000 metres de llibreries i que té previst obrir les seues portes d'ací a dos anys.

Des de la Direcció Territorial de Cultura d'Alacant s'ha avançat últimament en les gestions per a obtenir el sòl, segons la cap del servici, Concha Sirvent, qui assegura que les obres del nou arxiu podran començar enguany per tal d'estar obert i rebre documents d'altres arxius locals, d'ací a dos anys.

La nova seu multiplicarà per cinc l'espai de què es disposa ara per ara. Actualment, i des del 1976, la quarta planta de la *Biblioteca Azorín*, anomenada també del *Postigueta* conserva documents de finals del segle XVII, encara que la part més voluminosa dels fons és dels segles XIX i XX: lligats, llibres, protocols, registres que atresoren la història pública i privada de la província d'Alacant.

El futur arxiu de Babel tindrà quasi 3.000 metres quadrats més de depòsit que l'anterior i vora 25.000 metres lineals més de prestatgeries. L'avantprojecte de l'edifici està en redacció i es preveu un pressupost de diversos centenars de milions de pessetes.

Per la seua banda, la responsable de l'arxiu i la biblioteca d'Alacant, Esperanza López, ha destacat la intenció de fer una "campanya de recollida de fons quan s'òbriga la seu" així com la creació d'un laboratori de restauració d'antics documents de paper com "la major novetat" del projecte global. "Volem –assegura- que el laboratori estiga obert a tota la província, no només als nostres fons". Igualment, està prevista la construcció d'una nova sala de reprografia i una altra de microfilmació i digitalització dels documents, inexistents en l'actual seu, que milloren la qualitat de les fonts d'investigació.

Una vegada traslladat l'arxiu a Babel, l'antiga Biblioteca Azorín esdevindrà hemeroteca, a més de comptar amb una ampliació de la sala d'audiovisuals, cada volta més reclamada pels usuaris alacantins, segons assegura la direcció del centre.

**ALZIRA
INVERTIRÀ 194
MILIONS DE
PESETES EN LA
CONSTRUCCIÓ
D'UN NOU
EDIFICI QUE
ALBERGUE EL
SEU ARXIU
MUNICIPAL**

La capital de la Ribera Alta obrirà les portes d'un nou arxiu durant el pròxim any 2002. El projecte d'un nou edifici en el centre històric de la Vila, que formarà part de la Casa Consistorial, ja té llum verda. Segons fonts de l'Ajuntament, les obres començaran al llarg de la primavera 2001, i es preveu que estiguen finalitzades en el termini de dotze mesos. El nou arxiu es trobarà ubicat entre el carrer Salineris i el carrer José Dolz, *un racó privilegiat per a visitar els fons d'un arxiu històric de consulta obligada per a molts investigadors i investigadores*, en paraules de l'arxiver d'Alzira, Aurelià Lairón.

L'edifici, que compta amb un pressupost de 194 milions de pessetes, el 40% del qual prové de la Diputació Provincial de València, s'enquadra dins del Pla d'Ordres i Servicis, que ajuda els municipis a dur endavant inversions i projectes d'infraestructura.

La nova seu disposarà de quatre plantes: una planta baixa i tres altures més. En la planta baixa hi haurà una sala de classificació amb ascensor. El primer pis comptarà amb una sala d'exposicions de 134 m², una sala de consulta de 136 m², una segona sala de classificació de 61 m² i dos despatxos. En total, cada planta tindrà una extensió de 552 m². La segona i tercera planta tindran ambdós un depòsit documental i una sala de classificació.

**ONTINYENT
HABILITARÀ UNA
TERCERA
DEPENDÈNCIA
PER A ACOLLIR
DOCUMENTS DE
L'ARXIU
MUNICIPAL I
DESCONGESTIO-
NAR LES
ACTUALS
DEPENDÈNCIES**

A mesura que ha crescut l'arxiu d'Ontinyent, els depòsits de la Casa Puig i de l'edifici de l'Ajuntament resulten insuficients per tal d'albergar els fons de l'arxiu municipal de la capital de la Vall d'Albaida. L'administració local ha decidit recentment habilitar de manera "provisional" una tercera residència per a ubicar els documents, un nou espai, que comptarà amb un pressupost de cinc milions de pessetes.

El nou depòsit, que no estarà obert al públic, es destinarà exclusivament a faenes internes, especialment a funcions d'arxiu intermedi, on se seleccionarà la documentació contemporània amb valor històric o jurídic, d'aquella que no el tinga. Igualment, complirà la funció de fons judicial, segons afirma Vicent Terol, responsable de l'arxiu.

Per a Terol, l'habilitació d'un tercer edifici és una solució *d'urgència*, ja que *fins hui la documentació que entrava en l'arxiu d'Ontinyent, arxiu històric i administratiu alhora, no era seleccionada amb un criteri de posteritat*, assegura el responsable de l'arxiu.

L'arxiu de la capital de la Vall d'Albaida està considerat un dels vint millors arxius municipals de la Comunitat Valenciana, hi trobem escrits municipals des del segle XIII, així com importants fons notariais i judicials.

Segons l'arxiver de la localitat, Ontinyent *necessita unes instal·lacions úniques i en condicions òptimes* per tal de conservar el patrimoni documental de la ciutat.

**LA CONSELLERIA
DE CULTURA
FINANCIA ELS
SERVICIS
MANCOMUNATS
D'ARXIU DE
DIVERSOS
MUNICIPIS
VALENCIANS**

La Conselleria de Cultura, per mitjà de la Direcció General del Llibre, Arxius i Biblioteques, finançarà els Servicis Mancomunats d'Arxius dels municipis que integren les mancomunitats de la Costera, la Marina Alta, la Vall d'Albaida, i la Safor.

En este sentit, les Mancomunitats beneficiades han establert servicis d'arxius en les localitats adherides, encarregats de l'organització i descripció dels fons documentals de cada poble, per tal de garantir així la conservació del patrimoni documental de cada comarca. De l'inventari que s'hi realitze, una còpia quedarà en el mateix municipi, una altra en la seu de la mancomunitat i una última en l'Arxiu del Regne de València.

Amb el propòsit d'articular el treball en equip, el Govern Valencià ha aprovat diferents convenis de col·laboració per mitjà dels quals la Conselleria aportarà a cada mancomunitat la quantitat d' 1.500.000 pessetes, a més de la supervisió tècnica i la inspecció permanent del

LA SOCIETAT
BIBLIOGRÀFICA
VALENCIANA
JERÓNIMA
GALÉS ES
DESPLAÇA A ELX
PER CONÈIXER
MILLOR ELS
FONS MUNICI-
PALS DE LA VILA
ALACANTINA

ALTRES
COMUNITATS
AUTÒNOMES

projecte.

Igualment, per a dur a millor terme el projecte, els fons documentals considerats d'interès seran microfilmats, tant si pertanyen als pobles de la mancomunitat, com a altres arxius valencians o estatals.

A través d'este conveni, la conselleria de Cultura i Educació i les mancomunitats volen protegir i engrandir el patrimoni documental de les comarques i ajudar així a transmetre'l a les generacions venidores.

La Societat Bibliogràfica Valenciana Jerónima Galés ha visitat recentment els arxius municipals d'Elx per conèixer en deteniment els seus fons, anteriorment membres de la societat s'han desplaçat als arxius de Segorbe, Morella, Xàtiva, Monòver i Novelda.

La finalitat última de l'associació, en paraules del seu president Manuel Bas Carbonell, és la defensa i divulgació mitjançant diverses publicacions, del món del llibre, les impremtes, l'art d'enquadernar, el suport paper, i altres.

Catalunya

La comarca catalana del Vallés Oriental disposarà d'un arxiu comarcal a finals de l'any 2002.

El conseller de Cultura de la Generalitat de Catalunya, Jordi Vilajoana, l'alcalde de Granollers, Josep Pujades i el president del Consell Comarcal, Jordi Terrades han firmat recentment un conveni per tal d'impulsar la creació de l'arxiu històric del Vallés Oriental. Les instal·lacions que alberguen l'arxiu comarcal obriran les seues portes a finals de l'any 2002.

Castilla-La Mancha

El passat dia 30 de gener se celebrà a Toledo una jornada d'estudis i debat sobre la futura *Ley de Archivos de Castilla-la Mancha*, on es van reunir arxivistes i arxivistes de les diferents administracions d'esta Comunitat per tal de presentar l'esborrany de la llei. La Consejería de Cultura de Castilla-la Mancha, organitzadora de la reunió, es feia ressò així de totes les 250 sol·licituds rebudes des del sector, per a contribuir a l'elaboració de la llei. En este sentit, la reunió va servir de punt de trobada per a rebre suggeriments i col·laboracions per part dels professionals per a la redacció de la llei en un intent innovador per part de la Consejería de Cultura d'establir un mecanisme obert a la participació en els processos previs a la preparació d'una llei que afecte els arxivistes i arxivistes de Castilla - La Mancha.

“EL PROBLEMA DE LAS BIBLIOTECAS ESPAÑOLAS NO HA SIDO LA FALTA DE LIBROS, SINO DE BIBLIOTECARIOS”

El 4 de octubre del año 2000 moría Luis García Ejarque, uno de los grandes bibliotecarios que ha dado la Comunidad Valenciana. Justo tres semanas antes, y con

bibliotecario en España”, “*La Real Biblioteca de su Majestad y su personal. 1711-1836*” o sendas monografías de historia local dedicadas a Caudete de las Fuentes y Villargordo. A pesar de los signos evidentes de su enfermedad y de que la sombra de la muerte merodeó dos veces durante la conversación, ésta se desarrolló con la sinceridad, fuerte sentido crítico y carga emotiva que siempre han caracterizado a Luis García Ejarque, quien dulcificaba su expresión cada vez que su nieto Fran

hijo iba a ser “archivero-bibliotecario”, cuando yo aún no sabía lo que significaba esto. Una vez terminada la Licenciatura en Filosofía y Letras (sección Historia), mi maestro Manolo Ballesteros me animó a ir a Madrid, lugar desde donde tendría más opciones de desarrollar mi vocación profesional. Así que allí me fui y encontré algunos “trabajillos”, siendo el más importante el que desarrollé como interino en la Biblioteca Nacional, donde en la sección de manuscritos conocí al P. López de Toro, a

CONVERSESES EN LA MEMÒRIA Luis García Ejarque

También estoy particularmente orgulloso, aunque nunca se me ha reconocido, de la decisiva participación que tuve en la formación de la Biblioteca Valenciana.

Luis García Ejarque, un valenciano unido a los libros.

motivo de la publicación de su libro “*Historia de la lectura pública en España*”, nos acercamos a visitar a D. Luis García, quien desde 1991 disfrutaba de una jubilación muy activa con largas estancias, primero en el pueblo de su padre, Caudete de las Fuentes, y últimamente en Villargordo del Cabriel.

A lo largo de su trayectoria profesional y académica, D. Luis García fue Jefe de la Oficina Técnica del Servicio Nacional de Lectura desde 1958 hasta 1985, Comisario Nacional de Bibliotecas, Secretario de la ANABAD, Jefe de Estudios de los cursos para la formación técnica de profesionales, y autor de un buen número de libros relacionados con nuestra profesión.

Una vez jubilado, siguió publicando interesantes y documentados libros como “*La formación del*

hacia acto de presencia. Aprovechamos la conversación para repasar su vida profesional y opiniones en torno al estado de la profesión que con él compartíamos.

La influencia paterna está detrás de esta vocación. Tuve un padre muy autoritario, idealista y trabajador, cuya mayor ilusión era ser archivero-bibliotecario; ilusión que no pudo cumplir debido a que las oposiciones a la profesión fueron suspendidas por Primo de Rivera tras el Desastre de Annual. Como era un poeta y lo dramatizaba todo, se consideraba un fracasado y puso todas sus ilusiones y ganas de venganza en su primogénito. Así que ya desde niño decía que su

quien siempre estaré reconocido. En esta época redacté las Reglas de Catalogación de Manuscritos, mientras preparaba las oposiciones y acudía a las clases de la Escuela de Bibliotecarios

Yo esto lo defino sinceramente como una cuestión de suerte. Uno de los ejercicios fue comentar un incunable y el otro era la catalogación de un manuscrito, temas que conocía muy bien. El tema voluntario a desarrollar que elegí fue “Modernos procedimientos de reproducción de libros y documentos”, intentando que al tribunal le gustara y evitando temas machacados como el consabido comentario a

determinado incunable o manuscrito. También jugó a mi favor que tenía experiencia en el campo de la traducción, a pesar de no hablar ningún idioma, lo que me valió para ganar el número uno en idiomas.

Efectivamente. Gano las oposiciones y tengo ante mí dos opciones: la Real Academia Española y el Instituto Geológico y Minero. Por supuesto, mi preferencia era la Real Academia Española, pero mi carrera profesional

la seguridad de salir del cargo con la misma dignidad profesional y personal con la que entraba.

Estoy orgulloso, por ejemplo, de la mejora de los locales destinados a bibliotecas municipales, así como la mejora de sus instalaciones gracias a la dotación de mobiliario especializado. También se avanzó en la

antiguo hospital, ahora Biblioteca Pública de Valencia, se salvó de ser derribado ante ciertas especulaciones urbanísticas de la Diputación Provincial que quería comercializar los terrenos. Gracias a las reivindicaciones de un grupo de valencianos, entre los que destacaba Felipe Mateu Llopis, el edificio se salvó de su demolición. Al edificio se le llamó, desde el primer momento, "Casa de Cultura", a pesar de que carecía de sala de conferencias o de exposiciones. Yo enseguida creí en

Villargordo del Cabriel cuando fue villa

(1 de agosto de 1747)

de
Luis García Ejarque

Ayuntamiento de Villargordo del Cabriel
1999

La política bibliotecaria ha estado muy interferida por la política del libro, que a su vez estaba fuertemente vinculada a los pactos con los editores, lo que redundaba en la compra y envío de libros a bibliotecas donde no hacían ninguna falta

Reproducción de la portada del libro
Villargordo del Cabriel cuando fue villa

siempre estuvo marcada por la imposición de destinos. Un inspector me convenció que aceptara la plaza del Instituto Geológico ya que, ante un problema anterior, había riesgo de que fuera amortizada. Lo mismo me ocurrió con la Jefatura del Servicio Nacional de Lectura, donde fui llamado para resolver un problema de gestión económica, a pesar de que a mi no me gustaban los asuntos económicos. Es aquí donde me dedico ya profundamente a la lectura pública en España, combinando esta faceta con la clases de Biblioteconomía y Documentación que impartía. Posteriormente, en 1974, me piden que ocupe la plaza de Comisario Nacional de Bibliotecas recién creada, cargo que acepto.

Eso sí, siempre he puesto condiciones para aceptar los cargos, y la primera que ponía es saber que tenía

dotación de volúmenes que pasó de unos 600 a más de 2.000 volúmenes. Nunca se compraron libros de compromiso en estas dotaciones, lo que me hizo ganar muchos enemigos. Eran colecciones de calidad, con una buena selección bibliográfica y con una buena preparación técnica de los fondos que incluían ya la signatura decimal. Otra faceta feliz fue la mejora de la formación de los bibliotecarios impartiendo cursillos y haciendo la colección de breviaros de la biblioteca pública municipal.

También estoy particularmente orgulloso, aunque nunca se me ha reconocido, de la decisiva participación que tuve en la formación de la Biblioteca Valenciana y el acuerdo para que la biblioteca de Nicolau Primitiu formara parte del patrimonio bibliográfico de los valencianos.

La historia es como la cuento: el

las posibilidades de utilizar ese espacio como biblioteca y me puse a trabajar junto a los arquitectos y archiveros de la Diputación. Posteriormente, me encontré con el grave inconveniente de cómo llenar de libros esta biblioteca, debido a los escasos fondos de obras que había en aquel momento en Valencia. Cuando me enteré de la existencia de la biblioteca privada de Nicolau Primitiu, pedí que alguien me acercara a los familiares del bibliófilo. Fue Leopoldo Piles quien me presentó a su hijo, Primitivo Gómez y a la viuda de Nicolau. Hice todas las gestiones para conseguir que se firmara la entrega de toda la biblioteca en condiciones especiales, después de ofrecerles diversas posibilidades. Sin embargo, esta aportación personal no me la ha querido reconocer nadie.

Fue Primitivo hijo quien incluyó, acertadamente, la cláusula profética de la que me hablas.

profesionales más fuertes y podéis hacer oír vuestras quejas.

Entre ellos sin duda está la falta de verdaderos bibliotecarios, con la consiguiente mala selección bibliográfica que se producía en estas bibliotecas. El problema de las

Es un momento, el de la República y la Penguerra, donde hay un gran interés por lo popular y donde todos trabajan por lo popular. Esto también ocurre en nuestra profesión que contaba con personas de gran calidad intelectual, muchos de los cuales se

Los disgustos eran comprobar cómo una Casa de Cultura se convertía en un Ayuntamiento o en local para vacunar perros

Luis García Ejarque
Historia de la lectura pública en España

Luis García Ejarque
Diccionario del Archivero Bibliotecario

Terminología de la clasificación, descripción y ordenación de los materiales propios de los centros documentales

Reproducció de la portada del libro *Historia de Lectura pública en España*

Reproducció de la portada del libro *Diccionario del Archivero Bibliotecario*

La lucha fue siempre contra los políticos. Los disgustos eran comprobar cómo una Casa de Cultura se convertía en un Ayuntamiento o en local para vacunar perros; que los libros en muchos sitios se los llevaban a su casa los concejales antes de recibirlos la biblioteca o, por ejemplo, de darse cuenta de la existencia de bibliotecas cerradas a pesar de que sí existía la partida presupuestaria del bibliotecario. En otras ocasiones, la persona encargada de la biblioteca estaba falta totalmente de conocimientos bibliotecarios. Si de estas situaciones no te informaba el compañero de provincias o si el gobernador era amigo del alcalde, pues eso, que no podíamos hacer nada. Actualmente, lo tenéis más fácil a la hora de denunciar estas situaciones, pues existen unas asociaciones

bibliotecas españolas no ha sido la falta de libros, sino de bibliotecarios. Además, la política bibliotecaria ha estado muy interferida por la política del libro, que a su vez estaba fuertemente vinculada a los pactos con los editores, lo que redundaba en la compra y envío de libros a biblioteca donde no hacían ninguna falta. Los editores tienen una repercusión mediática que no tienen ni remotamente los bibliotecarios.

decantaron por la Universidad. Incluso la renovación de la Historia en España se hace gracias en parte al Cuerpo Facultativo.

Creo que el estado actual de las bibliotecas es pizca más o menos el que tenían antes. Donde haya un político con interés habrá una comunidad autónoma que se preocupe por sus bibliotecas y las tenga en buenas condiciones. Pero si detrás de las bibliotecas no hay un apoyo institucional y económico, no hay nada que hacer. Evidentemente, el estado actual de las bibliotecas es mejor, se ha avanzado, pero no hasta lo que se debería. Tampoco veo que exista una sistematización bibliotecaria que consiga logros: ¿Qué es el Sistema

Español de Bibliotecas?. La respuesta es “nada”.

También veo que estamos cayendo los bibliotecarios en el viejo defecto de confundir la política bibliotecaria con la política editorial. La única forma de premiar a los escritores es ordenar que se compren sus libros y enviarlos a las bibliotecas, sin consultarle al lector si le interesan estos libros o no. Se ha creado la profesión de bibliotecario, pero ha desaparecido la Corporación de Bibliotecarios y ahora colocan a cualquiera de bibliotecario.

Mi obsesión ha sido siempre trabajar por la profesión y ayudar al compañero

Mira, yo aún no me he muerto, y, sin embargo, ya he dejado todo el material sin publicar a un compañero. Mi obsesión ha sido siempre trabajar por la profesión y ayudar al compañero.
Descanse en paz.

Ignacio Latorre Zacarés

BIBLIOGRAFIA PRINCIPAL DE LUIS GARCÍA EJARQUE

-Biblioteca Nacional. *Inventario general de manuscritos de la Biblioteca Nacional*. Madrid, Dirección General de Archivos y Bibliotecas, 1953.

-*Los medios auxiliares audiovisuales en la función educativa de las bibliotecas*. Madrid, Dirección General de Archivos y Bibliotecas, 1955, 33 p.

-Dirección General de Archivos y Bibliotecas. Madrid. *Instrucciones para la catalogación de manuscritos*. Madrid, Dirección General de Archivos y Bibliotecas, 1957, 80 p.

-Servicio Nacional de Lectura. Madrid. *Agencias de Lectura: normas para su creación*. Madrid, Servicio Nacional de Lectura, 1960, 22 p.

-Servicio Nacional de Lectura. Madrid. *Bibliotecas Públicas Municipales: normas para su creación*. Madrid, Servicio Nacional de Lectura, 1960, 32 p.

-*Organización y funcionamiento de la biblioteca*. Madrid, Servicio Nacional de Lectura, 1962, XIV, 157 p.

-*Mobiliario y equipo para Bibliotecas y Casas de Cultura*. Madrid, Servicio de Publicaciones del Ministerio de Educación y Ciencia, 1972, 52 p.

-Federación Internacional de Asociaciones de Bibliotecarios. Sección de Bibliotecas Públicas. *Normas para bibliotecas públicas*. Madrid, Asociación Nacional de Bibliotecarios, Archiveros y Arqueólogos, 1974, 108 p.

-*El Depósito Legal y el ISBN: información para impresores y editores*. Valencia, Generalitat, 1983, XI, 81 p.

-Centro de Coordinación Bibliotecaria. *Recomendaciones para Centros Provinciales Coordinadores de Bibliotecas*. Madrid, Dirección General del Libro y Bibliotecas, 1988, 31 p.

-*Las bibliotecas municipales en el contexto bibliotecario español*. 1988.

-*La formación del bibliotecario en España: de la Paleografía y la Bibliografía a la Biblioteconomía y la Documentación*. Madrid, ANABAD, 1993, 127p.

-*Caudete de las Fuentes, ayer y hoy*. Caudete de las Fuentes, Ayuntamiento, 1993.

-*La Real Biblioteca de S. M. y su personal: 1712-1836*. Madrid, Tabapress, 1997, 573 p.

-*Villargordo del Cabriel cuando fue villa*. Villargordo del Cabriel, Ayuntamiento, 1999, 72 p.

-*Historia de la Lectura Pública en España*. Gijón, Trea, 2000, 533 p.

-*Diccionario del Archivero-Bibliotecario*. Gijón, Trea, 2000, 442 p.

abc

AJUDES/BEQUES/CURSOS

COMUNITAT VALENCIANA

B *Beques de formació de personal tècnic per al Catàleg Col·lectiu*

a *Increment bibliogràfic de biblioteques i agències de lectura.*

a *Ajudes a associacions d'arxivers i bibliotecaris de la Comunitat Valenciana.*

a *Ajudes per a activitats de foment de la lectura*

a *Ajudes per a la millora d'instal·lacions d'arxius municipals de la Comunitat Valenciana*

a *Ajudes per a l'adquisició de material homologat per a la conservació de la documentació dels arxius municipals dels ajuntaments en la Comunitat Valenciana.*

B *Beques de formació de personal tècnic d'arxius*

B *Beques de formació personal tècnic mòdul de Formació Professional del mòdul III de biblioteconomia, arxivística i documentació, en centres i serveis de la Generalitat Valenciana*

C *Auditoria de Circuits Administratius*

Auditoria de Circuits Administratius

C *Curs de formació sobre seccions infantils en biblioteques públiques*

ALTRES COMUNITATS

Maig

**Trobada de Biblioteques
d'art d'Espanya i Portu-**

gal:

**Les biblioteques d'art i la seua
organització en l'espai**

**Llenguatges documen-
tals i Thesaurus en els
arxius**

**Seminari de Gestió per
a Directors de Bibliote-
ques Públiques**

Fundación Bertsmann

Juny

**Auditoria dels circuits
administratius (edicions
juny i octubre)**

**Gestió del coneixement:
fonaments i aplicacions
a la producció documental**

CONVOCATÒRIES INTERNACIONALS

Maig

**VI Conferenza Europea
sugli Archivi***

*Associazione Nazionale
Archivistica Italiana*

Juny

**The Annual Conference
Association of Canadian
Archivists***

*Association d'Archivers
Canadencs*

Juliol

**Digital Cultural Heritage III: Finding
Aids and Analysis Tools in Archives and
Memory Institutions**

Institute

The Maastricht McLuhan

La població de Castalla, a la comarca de l'Alcoià, ha viscut recentment la catalogació del sorprenent fons bibliogràfic que existia en la casa de Francesc Rico, últim representant d'una saga familiar de Castalla, gran col·leccionista de llibres i documents que es remunten al segle XV.

De la saga dels Rico de Castalla, Francesc Rico va ser –diuen els qui coneixen bé la seua biografia - el fill més
Joan Antoni Bellot, bibliotecari de Castalla, assegura que Francesc fou un membre “

Bellot considera que estem parlant d'un home

Francesc Rico, més conegut entre els íntims per Paco Rico, va rodar pel·lícules de 16 mm de totes les seues aventures, que després projectava en un saló de casa seua entre els amics. Entre els projectes que va prevore per al poble destaca un pla urbanístic amb carrers molt amples i bulevards amb arbres.

Per la seua part, Pere Leal, regidor de Patrimoni de l'Ajuntament de Castalla, que conegué Francesc Rico personalment, parla d'ell com d'una persona “ i de mentalitat i que generava admiració entre els seus contemporanis.

–diu Leal-

BIBLIÒFILS

FRANCESC RICO: L'AVENTURA D'UN BIBLIÒFIL

Pujada al Castell, Castalla.

La Biblioteca Rico de Castalla: Un llegat per als valencians

Amb la biblioteca d'este aventurer i bibliòfil, Castalla albergarà una de les biblioteques privades més importants del nostre territori. Rico va ser un enamorat dels llibres que va saber conservar la biblioteca familiar i ampliar-la amb importants edicions de llibres científics, una de les seues majors passions. La seua biblioteca conté nombrosos exemplars de biologia, zoologia, ciències naturals, geografia, matemàtiques, gravats francesos, làmines que reproduïxen animals exòtics. La seua passió per la naturalesa i per la botànica va materialitzar també amb els arbres i plantes que va cultivar al llarg de la seua vida en el seu jardí, on va arribar a arrecerar rèptils i curioses espècies de faisans i pollastres.

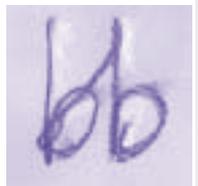
L'inventari dels llibres i de l'arxiu que Paco Rico anà arrellegant en vida ha comptat amb l'actuació directa de la Direcció General del Llibre, Arxius i Biblioteques. Concretament va ser una historiadora de Monòver, Consol Payà Amat, qui se'n va encarregar. “I una vegada començada la faena d'inventari i catalogació, diu el bibliotecari de la localitat, tots quedàrem sorpresos pel gran tresor que teníem entre mans”.

Entre els tresors més estimats del llegat Rico, Pere Leal destaca el manuscrit sobre les revoltes de Nàpols en el segle XVII, del marquès d'Arcos. Una crònica contemporània dels fets. De l'arxiu històric dels Rico, es fa càrrec la Generalitat Valenciana.

La família Rico va ser sempre una família acomodada: notables, jutges o terratinents. Per això, han conservat un arxiu amb protocols notariais sobre la vida del poble, i de tota la comarca, que hui té una gran vàlua per a investigar la història local de l'Alcoià.

El seu palau, del segle XVII, amaga sorpreses com un laboratori artesanal de revelat de pel·lícules i una sala de projeccions amb una pantalla gegant i dos fileres de butaques, instal·lades en el primer pis de la casa.

Per la seua banda, l'Ajuntament de Castalla ha adquirit, a més del llegat bibliogràfic, la casa dels Rico, que ara voldrien rehabilitar amb la col·laboració de la Generalitat Valenciana per tal de crear una nova seu per a la biblioteca i l'arxiu municipals, enriquits amb el patrimoni de Francesc Rico.

L'Inventari desvela joies de la filosofia, la teologia, la història, la ciència, el dret i la literatura

Manuscrits

Dels 49 manuscrits destaca el que narra la

Incunables

En són quatre, el

Inclou miniat en la pàgina inicial i inscripcions en la portadella. En la guarda es troba un ex-libris de Ginés Monllor com a propietari.

. Venècia. 1497. Conté capitulars adornades. Jaume Pérez de València, bisbe de Cristòpolis, . Missal llatí. València 1484 i un altre missal de 1485.

Obres impreses

XVI

La major part són obres teològiques, com

de Juan de Pineda, en 3 volums o un catecisme imprès a Venècia l'any 1586. També hi trobem en este segle joies de la literatura com l'obra cabdal de Jaume Roig,

, imprès a València per Joan d'Arcos, el 1561; així com obres filosòfiques, com la d'Erasmus de Rotterdam

, imprès a Basilea l'any 1527.

XVII

Abunden també en el XVII els llibres de teologia com de Pietro

Mobiliari que conté part de la biblioteca de Francesc Rico.

Detall de l'interior de la casa.

D.D Joanis De Ayllon Jaynez J.C. Utrariensis Illustrationes, sive Additiones...
Obra de 1692

Incunable finals S. XV

Saló de la casa dels Rico, un palau datat del Segle XVII.

Giacomo Bacci, 1651. Hi trobem també obres de medicina, de dret, com el

de Llorenç Mateu i Sanz, imprès l'any 1677 i obres de filosofia, on s'aprecia l'interès dels Rico per l'obra d'Aristòtil, de qui trobem diversos tractats.

Quant a documents d'història local, destaquen els següents tractats d'història valenciana:

, de Pere Antoni Beuter, l'any 1604.

, del mateix autor i en el mateix any.

(fins a la mort de Jaume I) de Francesc Diago, el 1613.

, de Gaspar Joan Esolano, 1611. Totes estes obres van ser impreses a València en la impremta de Pere P. Mey. Altres llegats històrics són:

de Marc Antoni Ortí. Imprès a València en casa de Joan Batiste Marçal, 1640. La

, 1692, elaborada per Antonio de Nebrija, en llatí, i alguns apunts d'història castellana com

de Diego Saavedra Fajardo, imprès a Anvers, 1658, en casa de Juan B. Verdussen.

XVIII

És en el llegat que pertany al S. XVIII quan comencem a trobar obres de ciències, probablement adquirides per Francesc Rico.

És el cas de la de Georges Louis Buffon, imprès a Madrid, en casa de la viuda

d'Ibarra, l'any 1789. Hi trobem també les següents obres:

, d'Antonio Montpalau, imprès per Miguel Escribano, a Madrid, 1783. de Tomás Vicent Tosca. Imprés a Madrid per Antonio Martín el 1727.

, de Jacques Cristophe Valmont-Bomare, imprès a Lió en les premses de Bryset Freres, el 1791.

d'Andrés Piquer. A València, per Paqual García, 1745.

Pel que fa a la literatura i a la filologia, els Rico van ser uns grans col·leccionistes de gramàtiques. Hi trobem cinc exemplars de la

de la RAE (2a impressió), impresa a Madrid per Ibarra, l'any 1772, però també dos exemplars de la 4a edició augmentada i corregida de 1796 i un altre de la 5a edició.

Hi destaquen les següents edicions:

, d'Antonio de Nebrija, en llatí, imprès el 1730.

de Miguel de Cervantes. Imprés a Madrid per la viuda de Fernández el 1772.

i de Cervantes. A València, per Salvador Fauli, 1797. de Jaume Febrer. València, per la Impremta del Diari, 1796.

de Lluís Galiana. València, per Benet Monfort, 1768.

de Francisco de Quevedo. Madrid, impresa per Alonso de Padilla, l'any 1729. Continua la presència d'obres filosòfiques com les

de Marc Tul·li Ciceró, imprès per Manuel Ibarra, el 1754, la

Libre d'Hores S. XVII

de Joan Lluís Vives, a València, Impremta del Diari, 1791; o la

de Gregori Mayans, en 2 volums, imprès a Madrid, per Antonio de Sancha, en els anys 1777-78. Obres històriques com l'

de Francisco de Moncada, a Madrid, per Antonio de Sancha, l'any 1777. Llegat de notarians com els

de Carles Ros, a València, imprès pels De Orga, l'any 1773, religiosos com la

de Francesc Vidal i Micó, en casa de Josep Esteván, a València, 1735.

XIX

Hi trobem diversos assaigs sobre les revolucions socials a França. Entre les obres destaquen la de Gabet, la

impresa a Barcelona, per J. Tauló, 1839. El realisme rus també hi apareix amb un volum de Lev Tolstoi

, imprès a València per Pasqual Aguilar, l'any 1889.

Com a llegat filològic destaca el

de Josep Escrig (3a edició corregida i augmentada per Constatí Llombart), a València, en l'impremta de Pasqual Aguilar, el 1886; i la , en castellà, d'Antonio Nebrija, impresa a València, per Mallén, el 1835.

En temes religiosos l'obra del francès Chateaubriand,

, impresa a París, Le Normant, l'any 1809, i els volums I, III i IV de les obres de santa Teresa de Jesús, impreses a Barcelona, per Pablo Riera, entre 1851 i 1852. En filosofia, trobem els de Joan Lluís Vives, imprès a València, per S. Fauli, el 1807.

XX

Encara que hi ha poques edicions de gran valor bibliòfil, destaquen els llibres tècnics de fotografia i disciplines semblants.

Altres fons

A més dels llibres, hi ha diverses publicacions periòdiques, material cartogràfic interessant, com un mapa d'Espanya i Portugal de Francisco Coello, datat l'any 1862, i un plànol realitzat per G. Osler del teatre de la guerra entre França i Prússia del segle XX. Hi trobem també material gràfic, sobretot religiós (estampes) i il·lustracions trobades dins de diversos llibres. La biblioteca es completa amb protocols notarians, documentació i correspondència.

BIBLIOTEQUES

C W W M

LA BIBLIOTECA VIRTUAL MIGUEL DE CERVANTES: UNA NOVA MANERA D'ARRIBAR ALS LLIBRES

<http://cervantesvirtual.com>

Més coneguda com a Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes (BVMC), és, ara per ara, el projecte més important de biblioteca virtual de la Comunitat Valenciana. La BVMC, a més de facilitar l'accés a 4.000 obres fonamentals de la literatura en espanyol (sempre d'escriptors anteriors a 1920 per tal de no infringir els drets d'autor), té com a objectiu primordial dur a terme la digitalització documental del patrimoni cultural hispà. En este sentit, i respecte a l'enllaç amb les diferents editorials, el conveni firmat entre la Universitat d'Alacant i el Gremi d'Editors contempla el compromís de preservació de drets de propietat.

Diversos servicis de la BVMC

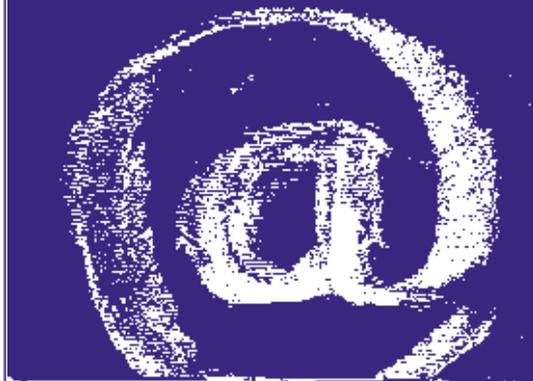
La BVMC compta amb un servici d'ajuda amb la següent adreça, <http://cervantesvirtual.com/bibliotecario/> darrere d'esta icona un equip de professionals atenen els dubtes i els suggeriments dels usuaris, o simplement, ens amplien informació. A més a més, la BVMC facilita també l'accés a un catàleg de tesis doctorals llegides en universitats d'àmbit hispà, i que fins al moment no han sigut publicades. En l'actualitat disposa de 120 tesis. La revista electrònica *Dulcinea* és un altre servici, on s'arregla l'actualitat de la BVMC, com és el cas de la recent obertura del portal a Xile.

Un servici d'intercanvi per a llibres esgotats o de difícil localització i l'ús gratuït d'un espai web per als usuaris, a més de l'accés a textos científics amplien la llista dels servicis que ha anat posant en funcionament la Virtual Cervantes, des que s'inaugurara en estiu de 1999.

Una de les iniciatives més ambiciosos de la BVMC ha sigut *Bibliotecas del Mundo*, una opció que facilita l'accés a 3.000 enllaços classificats i comentats per tal de poder apropar-se als centres virtuals de quasi totes les universitats del món. Un projecte pioner és el de *La Biblioteca de Voces*, pensada per als invidents, i que permet escoltar obres actuals narrades pels mateixos autors (els versos de Benedetti, de Nicolás Guillén...) i fins i tot el Quixot, llegit per personalitats de la cultura hispana.

Els Portals

L'obertura de portals en diversos països d'àmbit hispà, com va ser el de Mèxic, en abril de 2000, on ha col·laborat el Colegio de México i l'Institut Cervantes, amb una experiència pilot amb el còdex asteca per a la reproducció digital de manuscrits i incunables, és un dels objectius primordials de la BVMC –comenta el coordinador de la Biblioteca Juan Navidad– qui assegura que ara per ara es

poden visitar els portals de la Biblioteca Nacional de Xile, el de la Biblioteca Nacional de Catalunya i el de la Biblioteca Virtual Lluís Vives, portal que arreplega fons de cultura catalana que pertanyen a universitats mediterrànies.

El portal de Xile s'incorporà el passat mes de novembre i digitalitzarà enguany 250 volums, amb textos de Pablo Neruda, manuscrits de Rubén Darío, documents de l'Arxiu Històric Nacional i altres sobre la Independència de Xile, així com 50 volums de documents històrics d'Amèrica.

“El projecte més immediat en estos moments –afirma Juan Navidad– és inaugurar el pròxim 16 d' abril tres portals a l'Argentina: el de la Biblioteca Nacional, el de Literatura Gauchesca i el de la Acadèmia de Belles Arts amb cinc Biblioteques d'Autor. “En este sentit –continua– i amb l'objectiu d'expandir la Biblioteca Virtual per tots els països iberoamericans, es constituirà en breu la Fundació Biblioteca”.

“A un termini no molt llarg –afegix– hem previst incorporar països com Veneçuela, la Biblioteca Nacional de Mèxic i Colòmbia, entre d'altres”.

Un projecte que creix

En un any i mig compta ja amb 50 milions de visites, 1 milió de visites setmanals de mitjana, 140.000 visites diàries en juny, quasi 200.000 a finals del 2000. El 20% de les visites procedixen d'Espanya, la resta de l'Argentina, Mèxic, Colòmbia, Veneçuela i

els Estats Units .

Pel que fa al pressupost destinat a la BVMC, comenta Juan Navidad que, "vist com ha crescut el projecte, probablement s'haurà d'incrementar la xifra de 200 milions invertida fins ara", impulsat paral·lelament per la Universitat d'Alacant i pel Banco Santander Central Hispano (BSCH).

Les Tertúlies Virtuals

Poc abans de finalitzar l'any 2000 es van inaugurar Les Tertúlies Virtuals de la Biblioteca Virtual en l'adreça. En este lloc de trobada es donen tertúlies temàtiques, entrevistes o conferencians que parlem; dilluns sobre creació literària, dimarts sobre història i dimecres sobre l'educació en tots els seus vessants. Per estes tertúlies han passat agents literaris, escriptors, editors, tallers literaris i historiadors que han parlat de cinema, de l'Esglesia i de Carlos V.

El primer escriptor entrevistat va ser Andrés Trapiello el passat mes de novembre. Altres tipus de trobades que hi ha hagut han cobert temes tan diversos com l'ensenyament virtual, o sobre els fills dels desapareguts en el Con Sud.

Arribar als més joves

D'altra banda, la BVMC ha creat un *Escape rate de Obras* que permet publicar obres d'autors novells de totes les edats i de tots els gèneres. En este sentit, s'estan impartint des de fa mesos unes xarrades informatives en els instituts de secundària amb les quals es vol apropar als jòvens i als professors la Biblioteca Virtual, així com l'interés per Internet.

EL SISTEMA INFORMÀTIC UNICORN PERMET QUE LES CONSULTES I RESERVES DE LLIBRES DE LES BIBLIOTEQUES DE LA UNIVERSITAT MIGUEL HERNÁNDEZ D'ELX ES FACEN DES DE QUA SEVOL PUNT DE LA XARXA

La implantació del sistema informàtic denominat *Unicorn*, ha fet possible consultar, des de ja, la disponibilitat de les publicacions i accedir al préstec de les biblioteques de la Universitat Miguel Hernández d'Elx en

temps real.

José Antoni Trigueros, vicerector adjunt de Biblioteques, considera que el sistema està "*pràcticament implantat, només a falta d'un retoc final*", faena que es completarà amb la incorporació de tots els fons i recursos dels quatre campus que componen la Universitat: Altea, Sant Joan, Elx i Orihuela. En paraules del vicerector adjunt, el treball de codificació i de creació de referències detectables pel sistema informàtic ha resultat lent i costós perquè les persones encarregades de dur-lo a terme havien d'ocupar-se també de les seues funcions diàries.

El nou sistema estalvia molts esforços i desplaçaments als estudiants i investigadors, que podran consultar a través de la web si un determinat llibre o revista està lliure o no.

Per tal d'agilitzar les recerques i reserves per Internet, cada alumne disposa d'un codi propi amb què pot reservar els llibres immediatament. En el cas que no estiguen disponibles, hi ha una llista d'espera on inscriure's i conèixer la data de disponibilitat futura de l'obra en concret.

D'altra banda, Unicorn facilita l'intercanvi de fons amb la resta d'universitats de la Comunitat Valenciana que ja utilitzen el sistema.

Nova seu per a la Biblioteca del Campus d'Elx en l'edifici Altabix

La nova seu d'Altabix va obrir les seues portes en novembre de l'any 2000 amb una superfície de 2.000 metres quadrats destinats tant a consulta de llibres com a l'estudi, amb despatxos destinats a treballs en grup. Des del passat mes d'octubre, data en què es va realitzar el primer trasllat de fons, s'han registrat i col·locat la quasi totalitat dels fons de la biblioteca, 11.600 volums de fons antics. Amb l'objectiu d'avançar en el procés de col·locació i reconversió dels fons, la Universitat va contractar dos persones a principi de l'any acadèmic.

Segons fons de la Biblioteca, entre octubre de 2000 i març de 2001 s'ha reconvertit el 90% de les noves adquisicions al sistema *Unicorn*, ja que a finals de cada any arriba la major part de fons nou, coincidint amb l'assignació del pressupost corresponent a cada departament per adquirir nova bibliografia. En opinió de Lola Martínez, coordinadora en funcions de la Biblioteca, si el ritme de treball continua com fins ara, en uns mesos estaria finalitzat el 10% que falta de les últimes adquisicions, i amb açò es donaria per completada la reconversió del fons nou. Pel que fa al sistema seguit per a la codificació dels llibres, s'han utilitzat les Normes Bibliogràfiques Internacionals, una normativa exhaustiva que comprén fins i tot els centímetres de gruix dels llibres.

TOT EL QUE VOSTÉ VOLIA PREGUNTAR I EL QUE NO IMAGINAVA QUE LI PODRIEN RESPONDRE **PREGUNTE: LAS BIBLIOTECAS RESPONDEN**

Accedir a la col·lecció de referències de gran part de les biblioteques públiques espanyoles més prestigioses des del nostre ordinador ja és possible. El servici *Pregunte: Las Bibliotecas Responden* satisfà en la xarxa consultes i demandes referents als fons de les biblioteques públiques, sobre bibliografia i biografies. En la Comunitat Valenciana són la Biblioteca Pública Valenciana,

coneguda com la de l'Hospital, i la Biblioteca de Castelló les que oferixen, ara per ara, este servici.

Tal com apunta la directora de la Biblioteca de l'Hospital, Carolina Sevilla, "és un servici concebut des d'una perspectiva de biblioteca anglosaxona, en el sentit de poder oferir resposta a les consultes més variades, a curiositats insòlites i en algun sentit a rareses de tipus concurs cultural".

Les preguntes poden anar des de temes d'oposicions i legislació, fins a dubtes sobre biblioteques virtuals i Internet, tot passant per preguntes com si es pot negar l'entrada a una discoteca o no i per què.

"Des de la Biblioteca intentem arribar més enllà del món acadèmic i adaptar les biblioteques a la societat de la informació", afirma Carolina Sevilla, qui assegura que el projecte s'enquadra en la línia de treball d'un pla d'impuls de les biblioteques dissenyat pel Ministeri de Cultura, que vol acostar les biblioteques als ciutadans. Per a plantejar els dubtes i les preguntes, cal adreçar-se a pregunte.carm.es, sense afegir les "www" habituals, fer la consulta en particular, i deixar una adreça de correu electrònic on poder rebre una resposta personalitzada. Les biblioteques oferixen el servici en torns de tres dies. En un primer dia tenen la bústia oberta per a les preguntes i a continuació, es dediquen a contestar-les, en un màxim total de tres dies.

El calendari de les consultes està disponible en totes les webs de les biblioteques públiques: un calendari a nivell estatal i un altre per a les autonomies amb llengua pròpia. "Normalment, apunta la directora de la Biblioteca, *rebem al voltant de 20 preguntes en el servici en castellà, en valencià en són menys, però el calendari és més freqüent*"

Segons els professionals que hi treballen, el servici *Pregunte: la Biblioteca responde* complementa la forma tradicional d'obtindre informació, però en cap moment no pretén substituir-la. La iniciativa es va posar en funcionament en juny del 2000, finançada per la Biblioteca Regional de Múrcia i està coordinada per la Subdirecció General de Coordinació Bibliotecària del Ministeri de Cultura.

Quant a les consultes registrades entre gener i febrer del 2001, el *Foro Pregunte*, pregunt@carm.es va enviar un missatge en xarxa a finals de febrer a totes les biblioteques espanyoles que hi participen amb dades sobre les consultes realitzades en els últims 30 dies. El total de les preguntes rebudes és de 812, amb una mitjana de 28 preguntes diàries i un màxim de 48. Del total de les preguntes enviades, el 85,09% van ser en castellà, el 14,65% en català i el 0,24% en euskera, sense haver-se registrat cap pregunta formulada en gallec.

Respecte a les àrees consultades, la d'Art i Humanitats va ser la que va rebre més qüestions, amb 148. Com a dades curioses, destacar que l'interval d'edat dels usuaris més freqüents se situa entre els 31 i 40 anys, i que en xifres relatives, van arribar més preguntes des de fora d'Espanya que des dels diferents punts de l'Estat.

EN BREU PODRAN CONSULTAR-SE DOCUMENTS HISTÒRICS I OBRES VALENCIANES DES D'INTERNET

Obres històriques i documents del patrimoni bibliogràfic de la Comunitat Valenciana passaran a formar part de la pàgina web de la BV, bv.gva.es, a mesura que avance el procés d'actualització i modernització de la pàgina. Pel que fa a l'aparició de les obres, els primers llibres que es registraran en la xarxa seran els que en l'actualitat es troben ja en suport digital. El catàleg, segons van informar fonts de la BV, anirà ampliant-se progressivament, segons el venciment de dates estipulades per als drets d'autor.

B/N

BIBLIONOTÍCIES

ELS NOUS ESPAIS EN LA BIBLIOTECA PÚBLICA VALENCIANA DE L'HOSPITAL PERMETRAN ESTAR MÉS A PROP DELS CIUTADANS

La Biblioteca Pública Valenciana (BPV) del carrer de l'Hospital ha sigut el punt de referència d'estudiants, investigadors i ciutadans durant els darrers 20 anys. Ara, gran part dels seus fons es troben a Sant Miquel dels Reis, però esta biblioteca, ubicada en el que va ser el primer psiquiàtric de València, vol estar cada dia més a prop del ciutadà. En un marc antic i de cara a la modernitat, la BPV vol ser un centre d'accés a la informació. Una nova funcionalitat de l'edifici amb la readequació de la circulació en l'espai interior i la reestructuració dels servicis i seccions, així com l'ampliació dels fons documentals i tecnològics són alguns dels projectes realitzats en esta vella alhora nova biblioteca, i que han comptat amb el suport de la Conselleria de Cultura, per mitjà de la Direcció General del Llibre, Arxius i Biblioteques, i del Ministeri de Cultura.

En este sentit, també està previst pròximament renovar la pintura interior de l'edifici, instal·lar equips antirobatori, així com adquirir nou mobiliari i equipaments informàtics que possibiliten, a més d'un funcionament més fluid dels servicis interns, la posada en marxa d'uns equips tecnològics per als lectors, com són els servicis d'Internet, així com un major nombre d'ordinadors per a Opacs i Mediateca.

Ara per ara la Biblioteca Pública ja ha incorporat algunes modificacions en els Servicis de Préstecs i d'Informació, així com la incorporació d'un novedós servici d'autopréstec, per mitjà del qual, el lector/lectora dins d'una espècie de cabina telefònica accedix directament al servici de préstec de la biblioteca.

D'altra banda, tant la secció Infantil i Juvenil, com l'Hemeroteca i la sala de premsa han estat remodelades, incorporant mobiliari nou i una nova distribució de l'espai.

Segons la directora de la Biblioteca, Carolina Sevilla, la BPV disposarà també en breu d'un espai destinat a activitats culturals, així com de nous fons bibliogràfics valencians. En opinió de la directora, és sobretot la secció i el servici d'Audiovisuals el que necessita, ara per ara, un espai més ample, al qual el ciutadà puga tenir lliure accés.

"Posar Internet per al públic que ens visita és un dels objectius que ens hem plantejat des de fa alguns anys, perquè és una demanda diària", afirma.

"Hi ha ciutadans que només vénen a la biblioteca a buscar eixe servici –assegura Sevilla–. La visió que tenen els usuaris del que deu ser una biblioteca diferix molt segons els uns i els altres: des de consultar el fons de la biblioteca des de l'ordinador del seu domicili a través d'Internet i de la web, o bé consultar Internet a la biblioteca, o simplement, utilitzar-la com a sala d'estudi".

"Nosaltres –afirma– volem combatre un poc esta última visió de sala d'estudi, i aconseguir que la gent utilitze la biblioteca per al seu enriquiment personal, per a la seua formació o distracció, i que el treball que ací fem i els recursos de què disposem es rendibilitzen".

En paraules de C. Sevilla, la Direcció General del Llibre, Arxius i Biblioteques està duent a terme una labor lloable pel seu treball realitzat en la coordinació, col·laboració i estructuració de les funcions i servicis de les quatre biblioteques de la Generalitat, especialment, pel que fa a l'automatització del sistema bibliotecari i la reclassificació dels llocs de treball.

ELS ARXIUS HISTÒRICS DE CASTELLÓ I ALACANT, L'ARXIU DEL REGNE I LA BIBLIOTECA PÚBLICA DE VALÈNCIA SERAN ELS PRINCIPALS BENEFICIARIS DE LES INVERSIONS ANUNCIADES PEL MINISTERI DE CULTURA EN LA NOSTRA COMUNITAT D'ENGUANY A L'ANY 2004

El Ministeri de Cultura invertirà en el termini de quatre anys un total de 2.113 milions de pessetes, repartits entre les noves seus dels arxius històrics de Castelló i Alacant, la remodelació de l'Arxiu del Regne de València (ARV) i l'ampliació de la Biblioteca Pública de València.

Les principals inversions en la Comunitat Valenciana aniran a parar a Castelló i Alacant, ciutats que rebran respectivament 1.063 i 750 milions per a la creació de les dos noves seus per als arxius històrics.

Les inversions, repartides entre el 2001 i el 2004, seran, en el cas de Castelló, de 8 milions, 141, 368 i 545 respectivament, cada any Alacant rebrà enguany una quantitat de 25 milions, seguits de 250, 300 i 225 fins al

2004.

Quant a València, l'Arxiu del Regne i la Biblioteca Pública seran els principals destinataris de les inversions, 400 milions de pessetes en total, que en este cas, es concentraran en els dos primers anys: 2001 i 2002. L'ARV comptarà enguany, per tal de dur a terme la seua remodelació, amb la xifra de 75 milions de pessetes i l'any 2002, amb un total de 175 milions. D'altra banda, està previst que la Generalitat Valenciana, per mitjà de la Direcció General del Llibre, Arxius i Biblioteques, aporte 50 milions de pessetes, destinats a la rehabilitació de la façana, entre altres intervencions.

Igualment, la Biblioteca Pública de València rebrà un total de 150 milions per part del Ministeri de Cultura, destinats a l'ampliació i la redistribució del seu espai.

LA BIBLIOTECA VALENCIANA HA POSAT EN FUNCIONAMENT UN SISTEMA PIONER DE ROBOTS QUE AGILITA LES FAENES DE RECOLLIDA, ENTREGA I TRANSPORT DELS LLIBRES

Són un total de 12 els vehicles guiats automàticament que recorren una mitjana de 300 metres entre els depòsits i les sales de consulta de l'antic monestir de Sant Miquel dels Reis, carregats amb un màxim de 25 quilos, en un trajecte d'anada i tornada durant el qual obrin portes i poden fins i tot localitzar l'ascensor.

El sistema robòtic que posà en marxa el passat mes de febrer la BV i que ha comptat amb un presupost de 300 milions de pessetes, està destinat a estalviar temps i esforç en la recollida, entrega i transport de llibres i documents diversos.

Les rutes dels robots recorren tota la Biblioteca i permeten a l'usuari fer la seua petició des dels terminals de les sales de lectura al personal de depòsits, en l'extrem oposat del monestir.

LA FEDERACIÓ D'ASSOCIACIONS GITANES DE VALÈNCIA HA COMPTAT AMB LA COL-LABORACIÓ DE LA DIRECCIÓ GENERAL DEL LLIBRE, ARXIUS I BIBLIOTEQUES PER A MILLORAR LA INFRASTRUCTURA D'UNA BIBLIOTECA A SILLA

La Federació d'Associacions Gitanes de València compta des d'ara amb la infraestructura adequada per dur endavant el projecte d'un local biblioteca a Silla (Horta Sud).

L'entitat coordinadora de les associacions gitanes de València ha rebut la col·laboració de la Direcció General del Llibre, Arxius i Biblioteques, qui ha dotat el local de l'Associació Cultural Juvenil Gitana de Silla amb el mobiliari adequat per a posar en funcionament un centre públic de lectura, obert a tot el públic, però especialment dirigit a la comunitat gitana, amb un bon conjunt de treballs sobre la cultura i la història del poble gitano, entre els fons bibliogràfics.

La Direcció General ha participat també en l'adquisició d'un ordinador i ha dotat la biblioteca amb un fons inicial de 301 volums amb què poder iniciar un servici, tant de consulta com de préstec.

Entre els volums assignats a la nova biblioteca hi ha quatre enciclopèdies: una de caràcter general amb 14 volums, una temàtica, de 14 volums també, una d'Història d'Espanya amb 10 volums i una de Literatura amb 25 volums. Quant a monografies, l'assignació ha sigut de 238 volums, la majoria obres de literatura, però també llibres sobre la cultura i la història del poble gitano.

La biblioteca està ubicada en el carrer de l'Horta, número 19, baix, a la localitat de Silla.

BENIDORM OBRI UNA FINESTRA A EUROPA AMB UNA BIBLIOTECA AL SERVICI DELS RESIDENTS ESTRANGERS

La Biblioteca Europea (BE) de Benidorm ha complit recentment el seu primer aniversari. La BE, iniciativa pionera a Europa, ha sigut des dels seus inicis enfocada a satisfer les inquietuds de lectura i d'estudi d'una nombrosa població de nacionalitat estrangera arrelada a la ciutat de Benidorm, a la Marina Baixa, una ciutat turística per excel·lència, que compta amb una gran xifra de residents d'origen estranger.

La Biblioteca, ubicada provisionalment en l'edifici anomenat Aquarium III, està previst que es trasllade en breu al futur Centre Cultural de la localitat. El centre disposa de llibres i publicacions periòdiques en francès, alemany, anglès i holandès, a més d'una secció que facilita als estrangers la lectura de textos en espanyol, i una altra d'obres de consulta i referència formada per enciclopèdies i diccionaris.

Després del seu primer any d'obertura al públic, la BE havia comptabilitzat entre gener del 2000 i febrer del 2001, la xifra global de 4.509 préstecs amb un total de 720 lectors, sent els mesos de major intensitat els de gener i febrer, tant de 2000 com de 2001, mesos en què s'han duplicat les xifres d'un any al següent. Els altres períodes amb major xifra de préstecs van ser els mesos de novembre i desembre i els de menor, els mesos de maig i agost.

Quant a les xifres per llengües, l'idioma més llegit és l'anglès, que representa el 33% del total de les lectures, seguit del francès i l'holandès, amb un 25%, després ve l'alemany, amb un 13%, i l'espanyol per a estrangers, amb

un 4%.

En opinió del responsable de la biblioteca de l'Ajuntament de Benidorm, Antonio Couto, era un projecte que duien ja anys intentant posar en marxa, ja que la comarca de la Marina és el nucli valencià de major confluència de cultures.

En paraules de Couto, la BE és el primer pas per a un projecte *“molt més ambiciós”*. *“Suposa la posada en funcionament de tot el procés tècnic de creació d'un servici bibliotecari que esperem que siga una aposta definitiva per este col·lectiu de ciutadans, en ocasions oblidat.”*

Per a Couto els següents passos són firmar convenis amb col·lectius i organitzacions culturals i assistencials de residents estrangers davant de diferents països europeus.

Per la seua part, la Conselleria de Cultura ha aportat una dotació fundacional de 5 milions de pessetes en llibres, l'objectiu de la BE és anar ampliant progressivament els seus fons amb les novetats editorials provinents dels països d'origen, per mitjà de convenis prèviament establits. Per la seua part, Couto es mostra satisfet amb el projecte i afirma que ara la Direcció General del Llibre, Arxius i Biblioteques ha valorat positivament des del principi el programa d'actuació de la Biblioteca Europea de Benidorm.

La BE està oberta a tots els residents de la Marina Baixa que vulgana aDGOg e-zjòostra mZjUariíOòta mZjòaacats mjUariíO

NOVES PUBLICACIONS

*1

SANCHÍS MORENO, Francisco José.
“Los archivos de Oficina: una síntesis para su gestión”
València, 1999. Tirant lo Blanch.
325 pàgs.

Manual dirigit a professionals de l'arxivística així com per aquells que tenen al seu càrrec un arxiu administratiu. A més de servir de complement per a qui, des de diferents àmbits de l'administració, està en contacte amb la documentació, el llibre ofereix consideracions generals teòriques de l'arxiu i l'arxivística i del panorama arxivístic espanyol. Ens introdueix en aspectes específics de l'arxiu de gestió (arxiu d'oficina i arxiu de dipòsit), donant-nos a més qüestions complementàries i pràctiques.

Cal destacar la iniciativa de l'autor, donada la l'esca-sesa d'esta classe de publicacions, sobretot a l'àmbit de la Comunitat Valenciana.

*2

DIPUTACIÓN PROVINCIAL DE ALICANTE.

“Guías de archivos municipales de Onil, Gorga y l'Orxa”

Alicant. Diputació Provincial d'Alacant, 1999, 87 pàgs.

La Diputació Provincial d'Alacant va començar l'any 1990 un pla d'ajuda als arxius municipals. Ara, deu anys després, es publiquen els seus resultats mitjançant unes guies dels arxius municipals d'Onil, Gorga i l'Orxa, que van precedides d'una introducció de Mª Àngeles Martínez Micó en el qual fa un resum de tot el treball realitzat fins ara. Cada guia conté una sèrie de dades del municipi en qüestió i comprén el quadre de classificació de l'arxiu, les principals sèries, les dades extremes i la signatura. Posteriorment aniran eixint noves guies.

*3

SESER PEREZ, Rosa.

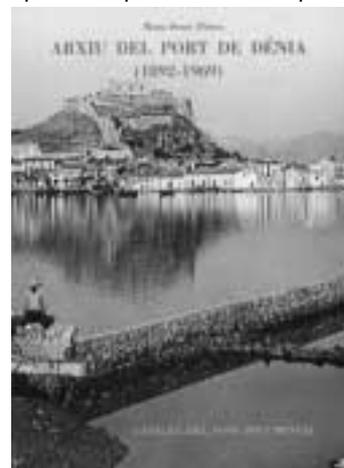
“Arxiu del Port de Dénia(1892-1969)”

Dénia, 1999. Ajuntament de Dénia.
269 pàgs.

Catàleg del Fons Documental de l'Arxiu del Port de Dénia, que constitueix el nucli central de l'Arxiu, on es conserva la documentació de les etapes en les quals el port es gestionava des de Dénia i que inclou altres ports d'Alacant. A partir de 1946 és gestionat pel Grup de Ports d'Alacant el que suposarà el final de l'hegemonia del port de Dénia, dirigit des d'Alacant o València. L'Arxiu inclou documentació fins la dècada dels 60.

Consta de 1.506 documents escrits íntegrament en castellà. L'organització documental s'ha fet aplicant criteris orgànics i funcionals atenent a l'estructura i activitats d'esta empresa. S'ha dividit en nou seccions documentals (Gestió Portuària, Secretaria, Personal, Comptabilitat, Explotació Portuària: recaptació, Obres Portuàries, Conservació, Impresos, Manuscrits). Els documents van numerats correlativament i amb la data, descripció, foliació i signatura. Hi ha reproduccions documentals i fotogràfiques, a més d'un índex alfabètic i bibliografia.

Cal destacar la manca de Catàlegs d'Arxius Portuaris a la Comunitat Valenciana, el que li dona un major interès per al coneixement d'esta activitat tan important per al nostre poble.

*4

SEGURA HERRERO, Gabriel;
POVEDA POVEDA, Consuelo
"Catálogo del archivo condal de Elda"

Alacant, Ayuntamiento de Elda, 1999. 303 págs.

El Ayuntamiento de Elda ha publicado el primer volumen del catálogo de la documentación del Condado de Elda, que actualmente se encuentra depositada en el Archivo de la Nobleza, en Toledo, y está siendo microfilmada por dicho ayuntamiento. En este primer volumen encontramos la regesta de 1168 documentos, precedido de una introducción sobre el fondo documental y un estudio familiar de los titulares del Condado de Elda. El catálogo se acompaña de los correspondientes índices onomástico, toponímico y temático, un apéndice documental, un epílogo y una bibliografía bastante completa sobre los señoríos y el Condado de Elda.

*5

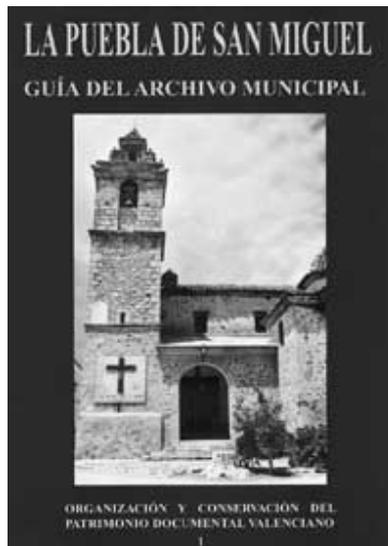
Col·lecció "GUIA DE L'ARXIU MUNICIPAL". València, Direcció General del Llibre, Arxius i Biblioteques, 2000.

La Conselleria de Cultura i Educació va iniciar l'any 1996 un pla d'inventari i catalogació d'arxius municipals de pobles menuts i sense recursos, per tal de preservar el seu patrimoni documental.

L'any 2000, una vegada realitzat l'inventari i la catalogació de dènou arxius municipals, s'han publicat les primeres quinze guies dels mateixos. Les primeres sis corresponen als pobles del Racó d'Ademús (La Puebla de San Miguel, Casas Altas, Casas Bajas, Vallanca, Castielfabib i Torrebaja). Una altra intervenció ha sigut la duta a terme als Serrans (guies de Chulilla, Aras de Alpuente i Titaguas); així com la dels Ports de Morella (guies d'Olocau del Rey, la Pobla de Benifassà, Sorita i Palanques); la feta a l'Alcoià (guia de Castalla); i per últim, a Utiel-Requena (guia de Villargordo del Cabriel).

Les guies, confeccionades per Francesc Torres Faus, Pura Navarro i Carme Vedreño, consten d'una introducció històrica, la descripció del seu arxiu municipal, dades del municipi, bibliografia i la guia pròpiament dita.

Pròximament eixiran les guies d'Alpuente, La Yesa, Villores i Castell de Cabres.

*6

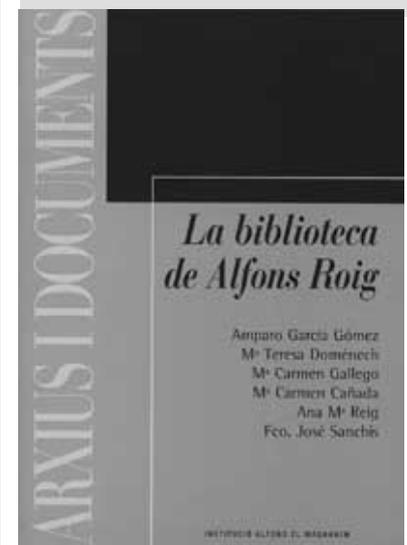
. Institució Alfons el Magnànim. València, 2000.

L'obra és el fruit d'un treball de recopilació que va iniciar fa uns anys l'Arxiu General de la Diputació de València

El llibre ofereix el testimoni del llegat bibliogràfic d'un gran erudit valencià i una excel·lent guia per a introduir-se en la biblioteca d'Alfons Roig, un tresor de llibres relacionats amb temes religiosos, art i literatura.

El seu amor als llibres era el d'aquell que "cerca i empra els llibres per a saber i entendre millor la pròpia vida i el propi món on viu." A. Roig comptà amb una biblioteca que creixia a ritme de les preocupacions vitals del moment històric, lligats íntimament als dels seus amics.

Una biblioteca a la qual amics, alumnes i admiradors van contribuir duent-li llibres d'altres països i en altres llengües.

*7

València, Editorial Saó i Direcció General del Llibre, Arxius i Biblioteques, 2000.

L'editorial valenciana Saó, conjuntament amb la Conselleria de Cultura i Educació ha publicat el *Catálogo de la Biblioteca del Seminario Conciliar de Segorbe hasta el siglo XIX*, un treball de Miguel Aznar Rabaza, bibliotecari de la Biblioteca del Seminari. El catàleg, editat en tres volums, arreplega i classifica els fons de la Biblioteca del Seminario Conciliar de la localitat de Segorbe (Alt Palància), al llarg de cinc segles. La catalogació s'inicia en el segle XV i arriba fins al segle XIX, tot oferint un catàleg de les obres manuscrites de la biblioteca, des de sermons fins a tractats, manuals i altres.

Per tal de facilitar la consulta de l'obra, Miguel Aznar hi ha inclòs un índex d'autors, un altre d'Editors i Impressors i un índex de matèries, l'últim, seguint la classificació decimal universal. Per matèries trobem entrades tan diverses com Bibliografies, Enciclopèdies, Diccionaris i Manuals, Periodisme, Filosofia, Metafísica, la Bíblia i sobretot Teologia Dogmàtica i Església Cristiana, la seua Història General, Comunitats i Sectes. També hi ha entrades sobre Religions no Cristianes: Mitologia, Cultes i Religió comparada.

En paraules de l'autor, el catàleg ací presentat "vol oferir un valuós instrument bibliogràfic a investigadors i estudiosos".

*8

Ministeri d'Educació, Cultura i Esport. Madrid. 2000

Esta publicació es fruit dels acords que s'adoptaren en les Jornades de Cooperació Bibliotecària entre el Ministeri d'Educació i Cultura i les Comunitats Autònomes celebrades en juny de l'any 2000.

L'anuari respon a un extens qüestionari contestat des de les biblioteques de la xarxa. A l'anuari, han afegit algunes dades considerades rellevants i que no contemplava el formulari. Les dades fan referència, sobretot, als fons (bibliogràfics, publicacions periòdiques, audiovisuals, fotografies, cartells, etc). S'inclouen també les adquisicions i baixes de l'any 1999, els visitants i usuaris inscrits, els horaris, els locals i les instal·lacions.

Igualment, la memòria ofereix informació sobre els servicis de préstec, tant l'individual com l'interbibliotecari, així com el servici de les sales de les biblioteques: CD-ROM, Internet, audiovisuals, també se'ns parla sobre les diferents activitats culturals que realitzen les biblioteques al llarg de l'any.

L'anuari contempla amb profunditat l'aplicació de les noves tecnologies, en concret, l'automatització de diferents servicis: catàlegs, consultes, equipament i registres.

*9

Madrid.

2000

Es tracta d'un conjunt de documents de treball que ofereixen un balanç de l'evolució (1994 i 1999) experimentada per les biblioteques universitàries i científiques de 57 universitats espanyoles que participen en el projecte, entre les quals està la Universitat de València i la Universitat Jaume I de Castelló.

Parlem d'un balanç que ofereix informació sobre la superfície de les biblioteques, nous llibres, préstec individual i interbibliotecari, així com sobre la plantilla que hi treballa i les adquisicions de nous fons.

L'Anuari fa referència als usuaris, horaris i equipaments de les biblioteques, així com a les col·leccions que alberguen les diferents biblioteques: monogràfics, revistes, publicacions periòdiques anteriors al 1999 i les registrades al llarg del 1999. El llibre aporta igualment dades sobre els diferents servicis oferits per les biblioteques i els pressupostos amb què compten. La memòria ha estat elaborada pel *Servicio de biblioteca de la Universidad Autónoma de Madrid*, i cobreix les biblioteques universitàries que s'inclouen dins de la *Xarxa de Biblioteques Universitàries (REBIUN)*.

*10

. Arxiu Municipal de Torrevieja. Alacant 2001

Ad Turres ('Cap a les torres') és el nom de la nova revista que ens arriba des de l'Arxiu Municipal de la localitat de Torrevieja. La publicació, que serà semestral, té una extensió de 132 pàgines i naix amb la voluntat de posar a disposició de tots els ciutadans els documents històrics i antecedents de la vida d'esta població del Baix Segura i que, o bé es conserven en l'arxiu, o bé han sigut recopilats d'altres fonts bibliogràfiques o documentals.

La revista coordinada per la historiadora i arxivera municipal, Mari Carmen Cerezuela Fuentes, compta amb la col·laboració de l'historiador i arqueòleg Fernando Antonio Pérez Rebollo i de Rafael Casas Aranda, llicenciat en Dret i administratiu de l'arxiu. Destaquen d'este primer número l'aparició de dos fotografies del grup de màxims representants de la societat de Torrevieja, una realitzada l'any 1901 i una altra en gener d'enguany, 100 anys després.

*11

. Biblioteca Valenciana. València. 2001

La Biblioteca Valenciana presenta amb este disc compacte una nova versió en suport CD-ROM de la base de dades del Catàleg Col·lectiu de Patrimoni Bibliogràfic de la Comunitat Valenciana, tot obeint a una de les principals funcions d'aquesta institució, suposa un instrument de protecció i difusió de llibres i fulls anteriors al 1801.

El Catàleg conté 67.000 descripcions bibliogràfiques d'obres impreses entre els segles XV i XVIII, un total de 110.000 exemplars catalogats en les biblioteques públiques i privades del nostre territori.

En la descripció bibliogràfica s'han aplicat les normes ISBD (A), la codificació MARC en la seua versió IBERMARC i les normes ISO per a l'intercanvi d'informació bibliogràfica.

Este CD-ROM ofereix una llista de registres bibliogràfics sobre la qual es faciliten mecanismes de captura, filtratge, classificació, conversió, així com a posterior integració als possibles sistemes d'informació que utilitzen els usuaris, tot permetent l'exportació de registres utilitzant els formats MARC, ISBD i Fitxer de text.

*12

Accés a catàlegs. Biblioteca Valenciana. València, 2001

Amb *Accés a Catàlegs*, la Biblioteca Valenciana posa a disposició de les biblioteques una ferramenta de treball que facilita la recerca i consulta de catàlegs, tot utilitzant diversos procediments de captura de registres, com és el de protocol Z39.50, fitxers de seleccions bibliogràfiques, i catàlegs procedents d'un CD-ROM publicat per la Biblioteca Valenciana, entre d'altres.

El CD-ROM d'*Accés a catàlegs* està dirigit especialment a les biblioteques municipals i a la resta de les biblioteques públiques, així com a les biblioteques de centres educatius de Primària, instituts de Secundària i de Formació Professional, entre altres. D'altra banda esta nova eina de treball també s'ha realitzat pensant en els investigadors que precisen d'este tipus de facilitats.

La nova publicació ofereix una llista de registres bibliogràfics, tot facilitant mecanismes de captura, filtratge, classificació, conversió i la posterior integració als possibles sistemes d'informació per a la gestió de biblioteques. L'exportació dels registres bibliogràfics als fitxers es realitza per mitjà de diversos formats, com ara el sistema MARC, l'ISBD i el fitxer de text amb delimitacions.

D'altra banda, l'opció d'accés a Z39.50 permet a l'usuari connectar-se a qualsevol servidor Z39.50, així com accedir a altres bases de dades ubicades en Internet, la qual cosa li facilita la catalogació dels registres bibliogràfics guardats en el Catàleg Local, en poder recuperar el fitxer que genera amb l'opció d'Exportació des de la seua aplicació de Gestió Bibliotecària.

